Leto IV., štev. 217 | V Ljubljani, nedelja dne 16. septembra 1923 | Poštnina pavšalirana. Cena 1·50 Din

Izhaja ob 4 zjutraj.
Stane mesečno 12·50 Din
za inozemstvo 25·— „
neobvezno
Oglasi po tarifu.
Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/I.
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Račun pri poštn. čekov. zavodu štev. 11.842.

ZALOGA GASPARI & FANINGER MARIBOR ZNAMKA TRIKOTAŽA VSEH VRST.

Ljubljana, 15. septembra.

Danes je bil v finančnem odboru sprejet zakon o taksah, ki pride dne 20. septembra kot prvi vladni predlog na dnevni red narodne skupščine. Za zakon so glasovali radikali, Turki in Nemci, dočim so redniki in tihi drugabniki radikalskega režima, klerikalci, glasovali v nasprotnem smislu, misleč, da bodo na ta način najuspešnejše zatrisali svojo indirektno krivdo na novih, večinoma usodnih obremenitvah vsega jugoslovenskega ljudstva. Nesporno je, da potrebuje država, ako naj spravi proračun v ravnovesje, večje dohodke, kakor je tudi jasno, da brez proračunskega ravnovesja ni misliti na izboljšanje valute ter drugih gospodarskih prilik. Prijetno, ali neprijetno, državljani so dolžni dati državi to, kar nujno potrebuje za svojo konsolidacijo in eksistenco. Naloga dobre finančne politike je, da pravično in pošteno porazdeli neobhodna bremena na vse državljane in na vse pokrajine. Enakost v dajatvah je predpogoj konsolidacije in prvo načelo zdravega državnega gospodarstva mora biti, da radi davka nihče ni na obstoju ogroženi ali pa celo v eksistenci uničen.

Za tako finančno politiko je sedanji režim nesposoben. Zaman čakamo na izenačenje vseh davkov, taks in pristojbin v vsej državi. Zemljiški, hišni in osebni davki so v vsaki pokrajini drugačni. Davek na alkohol n. pr., ki bi lahko bil eden največjih dohodkov države, je uveden za Srbijo le v omejeni izmeri. Vladni predlog o taksah, ki je bil danes v finančnem odboru sprejet, kakor tudi razprava o njem, ga potrjuje, da radikalska vlada ni le nesposobna uvesti dalekosežnejše finančne reforme, marveč, da ji celo za uporabo zgolj paliativnih davčnih sredstev nedostaja uvidevnosti ter čuta državniške in socijalne pravičnosti. Demokratski poslanec Savić, ki je v finančnem odboru osvetljeval zagrešenost sedanje finančne politike, je posebno poudarjal, da režim jemlje tam, kjer bi ne smel jemati ter da se noče lotiti temeljite finančne reforme, ki bi prinesla državi dovolj dohodkov, ne da bi uničevala ali onemogočala obstoja državljanov. Vlada, ki začne majati na gmotnem obstoju lastnih državljanov, tira državo v gospodarsko propadanje.

Bistvo vsake reakcije je, da vzame tam, kjer ji je najbližje, četudi zaseže globoko v meso naroda. Višek v tem pogledu je radikalski režim pokazal baš z zakonskim predlogem o taksah in pristojbinah. Spravil se je uničujoče baš najbolj na one državljane, ki so kot narodni podmladek nositelji boljše bodočnosti države. Mesto forsirati v narodu inteligenco, dati vsakemu državljanu vsa sredstva na razpolago, da razvije svoje talente do najvišje popolnosti, je režim sedaj uvedel naravnost nezmagljive takse za učečo se mladino. Obvarovani niso taks niti učenci osnovnih šol, niti srednjih, niti visokih šol, kakor da bi v Jugoslaviji bila že neizmerna hiperprodukcija pismenih in izšolanih ljudi. Izgleda, kakor da bi radikalija hotela od študija izključiti vse manj imovite, zlasti pa revne študente in naj so še tako nadarjeni. V Jugoslaviji naj so torej šole odprte le onim, ki morejo na njih vrata potrkati z zlatim ključem. Približno v istem položaju kot učeča se mladina, se bodo nahajali tudi mladi obrtniki, ako si bodo hoteli ustanoviti lastno eksistenco. Takse za potrdila, spričevala, licenco itd. bodo nešteto mladim in nadebudnim obrtnikom znatno otežkočile ustanovitev lastnega obrta. Zdi se, kakor da bi režim imel tendenco, umetno zadržati kulturni in gospodarski razvoj. Demokratski poslanec dr. Popović je včeraj v finančnem odboru z izvajanji, ki so napravila globok utis, žigosal antisocijalne in antikulturne tendence novega zakona, žal, da so njegovi predlogi in njegovi protesti večinoma zadeli na gluha ušesa reakcijonarnih in brezsrčnih predstavnikov vladajočega režima.

Edino upanje je sedaj še plenum parlamenta. Seveda, dokler je na poslu nenavadna radikalsko - nemškoturška zveza, pametna beseda ne zaleže. Režim razbija po hramu naše države, kakor slon po zalogi porcelana.

Beograd, 15. septembra. r. Iz Zagreba poročajo, da so se radičevski voditelji skrili pred kazenskem preganjanjem. Dr. Maček in dr. Krnjević sta nekam zbežala. «Preporod» doznava, da bo vlada takoj, ko se sestane parlament, izročila Radićeve poslance imunitetnemu odboru z zahtevo, da se razveljavijo njihovi mandati.

Rapallska pogodba registrirana

ZADOŠČENJE V EVROPSKI DIPLOMACIJI. — KOMPETENCA ZVEZE NARODOV. — KAJ JE HOTELA ITALIJA.

Ženeva, 15. septembra. j. Včeraj so jugoslovanski delegati pri Zvezi narodov obvestili italijansko delegacijo, da nameravajo pri generalnem tajništvu Zveze narodov izvesti registracijo rapalske in santamargheritske pogodbe ter so predlagali, naj bi se ta korak izvršil sporazumno. Po kratkem obotavljanju in potem, ko je dobila instrukcije od svoje vlade, je italijanska delegacija pristala na to zahtevo. Registracija je izvršena. V krogih delegatov vseh držav je to dejstvo izzvalo globoko zadoščenje. Evropski državniki vidijo v tem koraku ugodno znamenje za skorajšnjo rešitev jugoslovansko - italijanskega spora, posebno ker je z registracijo obeh pogodb v vsakem konkretnem slučaju na prošnjo prizadetih kompetentna glede ureditve in izvedbe pogojev Zveza narodov.

Beograd, 14. septembra. r. *Ministrstvo zunanjih del je dobilo poročilo, da je šel naše delegacije pri Ligi narodov v Ženevi minister dr. Ninčić registrirat rapalsko pogodbo pri Ligi narodov.*

Beograd, 15. septembra. r. *Z registracijo rapalske pogodbe po zunanjem ministru dr. Ninčiću je napravljen končni in odločilni korak za rešitev reškega vprašanja. Ta korak naše vlade odobravajo vsi politični krogi. Italija je zahtevala v zadnji stilizaciji od naše delegacije, naj paritetna komisija prevzame mednarodno upravo nad Reko; a naj jo takoj delegira italijanski vladi in sicer za negotov čas. To zahtevo je naša vlada odbila ker bi to značilo formalno aneksijo Reke, dasi pod drugim naslovom. Trdi se, da je Pašić povodom svojega bivanja v Franciji dobil jamstva, da bo Zveza narodov podpirala naše pravice.*

Beograd, 15. septembra. r. Danes dopoldne je italijanski odpravnik poslov Sumonte posetil gosp. Ljubo Nešića, s katerim je imel daljši razgovor, ki se je nanašal na korake, ki jih je dr. Ninčić podvzel v Ženevi. Kakor se čuje, **je dr. Ninčić priložil k rapalski pogodbi tudi vse njegove anekse, dalje Sforzino pismo in mapo.**

KAKO SE JE ITALIJA PRIPRAVLJALA.

Beograd, 15. septembra. p. Kakor doznavajo na italijansko mejo odposlani posebni poročevalci beograjskih listov, je Italija zbrala ob naši meji 75 tisoč mož.

Beograd, 15. septembra. p. V Beograd je prišlo uradno poročilo iz Berna, da je Italija naprosila švicarsko vlado, naj ne sprejme arbitraže v reškem sporu.

Nov Mussolinijev predlog

POSLEDICA FRANCOSKE INTERVENCIJE.

Beograd, 15. septembra. p. Zadnje dni je bila francoska diplomacija živahno na poslu, da prepriča Italijo o opasnosti njene politike. Temu dejstvu je pripisovati pomirljivost, ki je nastopila v Rimu. **Gosp. Mussolini je poslal dr. Ninčiću pismo, ki vsebuje nove predloge.** Ti predlogi vsebujejo sicer v glavnem pogoje, kakor so bili prvi, vendar se smatrajo kot znak nove situacije.

London, 15. septembra. s. Posebni poročevalec «Dayla Maila» v Rimu poroča, da je vsaka nevarnost neposredne krize v reškem vprašanju odpravljena. Italijanska kakor tudi jugoslovanska vlada sta edini v tem, da je treba čimprej nadaljevati direktna pogajanja. Zunanji minister dr. Ninčić se vrne v pondeljek iz Ženeve v Beograd in bo poročal ministrskemu predsedniku Pašiću o podrobnostih novega italijanskega predloga. Nato bodo pričela direktna pogajanja med obema vladama. Vodil jih bo z jugoslovanske strani najbrž minister Ninčić

Pariz, 15. septembra. j. Na Quai d'Orsayu in v krogih Male antante se veruje, da je istinita nedavna vest o skorajšnjem sestanku med Mussolinijem in Pašićem. Način ureditve spornih vprašanj še ni gotov, vendar pa je zasluga francoskega koraka v Rimu, da se je zadeva ugodno obrnila.

Praga, 15. septembra. Čuje se, da je Mussolini izrazil željo, da s Pašićem osebno nadaljuje pogajanja o reškem vprašanju, ki bi se imela vršiti v kakem mestu blizu Reke. Jugoslovenski ministrski svet je izdelal protipredloge, ki so javljeni v Rim in Ženevo.

Beograd, 15. septembra, r. Po brezžični brzojavki iz Pariza bo Mussolini po izvršeni registraciji rapalske pogodbe stopil v direktne razgovore z beograjsko vlado. Kakor poroča «Echo de Paris» bo **paritetna komisija razpuščena.**

Beograd, 15. septembra. p. Na poziv vlade, da naj pride v Beograd, je minister Ninčić naznanil, da je zaenkrat še zaupno zadržan. Sporočil je, da je stopil v stike z vsemi delegacijami, ki se nahajajo v Ženevi in da je našel prijateljsko razpoloženje pri vseh predstavnikih Lige narodov napram naši državi. Dr. Ninčić namerava nadaljevati razgovore s Salandrom in Giurattijem. V Beograd se vrne v torek ali v četrtek.

Rim, 15. septembra. j. Značilen je članek fašistovskega «L' Impero», ki trdi, da Reka ne znači za Italijo več onega, kot je značila pred štirimi leti. Reško vprašanje je sicer važna zadeva, vendar pa ne tvori glavne točke nacionalnega programa Italije.

Beograd, 15. septembra, r. Iz Nauena je dospela radiodepeša, ki poroča, da je Italija stavila predlog, da se v zameno Reke odstopi Jugoslaviji Zadar in Lošinj. Ta predlog pa od beograjske vlade ni bil simpatično sprejet.

KONFERENCA DIPLOMATOV.

Beograd, 15. septembra. r. Danes dopoldne sta posetila pomočnika ministra zunanjih del Panto Gavrilovića italijanski odpravnik poslov gg. Sumonte, češkoslovaški poslanik Seba in ameriški poslanik Dodge. Došli so da se informirajo o stališču naše vlade v reškem vprašanju. Nekoliko pozneje je prišel na konferenco, ki so jo održali ti gospodje pri pomočniku ministra, tudi angleški poslanik Sir Alban Young.

Italijani napovedujejo sporazum

OFICIJOZNO POROČILO «MESSAGERA».

Rim, 15. septembra. j. Jugoslovanski odgovor na zadnjo italijansko noto je prispel semkaj. Politični horicont se je polagoma docela razjasnil. Na obeh straneh je opažati dobro voljo za dosego skorajšnjega sporazuma. Očividno inspiriran članek «Messagero» potrjuje to naziranje. Lahko se trdi, meni list, da je prišlo reško vprašanje v odločilni štadij in bo sporazum v kratkem podpisan. Na današnjem ministrskem svetu je podal Mussolini tozadevno izjavo. Italijanska vlada je vedno želela rešiti sporno vprašanje v direktnih pogajanjih brez intervencije kakega razsodišča. Stališče jugoslovanske vlade tej želji ni bilo vedno naklonjeno. Mussolini je izročil rimskemu poslaniku Antonijeviću nove predloge svoje vlade, da jih izroči v Ženevi bivajočemu zunanjemu ministru dr. Ninčiću. Včeraj so prispeli člani jugoslovanske delegacije zopet v Rim. Danes se je sestala paritetna komisija v plenarni seji. Iz dobro informiranih krogov se je izvedelo, da je jugoslovanska vlada pripravljena nadaljevati pogajanja na podlagi zadnje note, po kateri postanejo **Reka, Delta in baroška luka administrativna celota.** Sklepati je, da se bodo dolgotrajna pogajanja končno uspešno rešila.

Omenjena seja ministrskega sveta se je vršila pred sejo paritetne komisije. O vsebini ministrske seje se ni moglo doznati točnega. Mussolini je baje poročal o zunanjem položaju, nakar so vsi ministri odobrili soglasno njegovo izjavo. Na glaša se, da je odgovor beograjske vlade tak, da bo dovedel do popolnega sporazuma.

Rim, 15. septembra. j. Vest popoldanskih listov, da je že dosežen sporazum med Jugoslavijo in Italijo v reškem vprašanju se v večernih listih dementira.

LEGAR V ITALIJANSKI KRALJEVI RODBINI.

Rim, 15. septembra, j. Obe hčeri italijanske kraljevske dvojice Mafalda in Gianina sta v Raconigi težko oboleli na mrzlici. Poklicani so bili znameniti specialisti. Izgleda, da gre za tifuzno obolenje.

Komunistična zarota na Bolgarskem

PREVRAT JE BIL DOLOČEN ZA PONDELJEK. — KRVAVI BOJI V SOFIJI.

Beograd, 15. septembra. r. V Sofiji je včeraj prišlo do spopadov med orožniki in komunisti, ki so hoteli prirediti protestno zborovanje radi preganjanja komunistov od strani vlade Cankova. Vlada je dala blokirati ulice z orožništvom. V spopadu, ki se je razvil med orožniki in komunisti, je bila vržena bomba, ki je ranila več oseb. Orožniki so obkolili ves trg, na katerem bi se imelo vršiti zborovanje, pri čemer je prišlo do streljanja. Policija je aretirala veliko število oseb, ki so jih odpravili v vojašnico 26. polka, kjer so sedaj internirani.

Sofija, 15. septembra. r. Povodom preiskave v komunističnem klubu in po zaukinjeni. Prebivalstvo je povsem ravnone iz katerih se razvidi da je bilo vse pripravljeno za prevrat komunistov, ki bi se imel izvršiti 17. t. m. na Bolgarskem. Navodila so bila dana od boljševiške centrale v Moskvi. Bolgarski komunisti so bili v zvezi s sorodnimi organizacijami v Jugoslaviji, Rumuniji in Grški. Večina aktov, ki jih je zasegla policija, je bilo podpisanih od Trockega, Zinovjeva in komisarja za mednarodno propagando Jožefoviča. Aretacije komunistov se nadaljujejo. V zaporih je okoli 800 komunistov.

Sofija, 15. septembra. r. Od danes so vse sofijske ulice zasedene z močnimi vojaškimi in orožniškimi oddelki. Vlada namerava jutri proglasiti obsedno stanje za vso državo.

Vojaška diktatura na Spanskem

Pariz, 15. septembra. d. **Z imenovanjem generala Primo de Rivera, voditelja vojaške revolucije, za ministrskega predsednika, je Španska izročena vojaški diktaturi. Novi predsednik vlade je sestavil diktatorij, ki je prevzel vso oblast v državi. Nad Špansko je razglašeno obsedno stanje. Kralj je povsem v oblasti direktorija.** Zatrjuje se, da bodo bivši ministri aretirani in postavljeni pred sodišče. Prejšnji zunanji minister Alba je iz Madrida pobegnil.

Pariz, 15. septembra. d. Tu se smatra, da z uvedbo vojaške diktature situacija na Španskem še ni razčiščena. **Socijalistična stranka objavlja poziv na upor proti militaristični diktaturi.**

Pariz, 15. septembra. d. Program novega režima je fašistovski. General de Rivera je velik oboževatelj Mussolinija ter hoče v Španiji ustvariti fašizem pod imenom «Somaten», kar pomeni toliko kakor prostovoljna milica.

O svojem programu se je de Rivera izjavil tako-le:

Naše gibanje ima značaj razčiščevalne akcije. Ustvariti hoče pošteno, zakonito podlago javne uprave, popraviti hoče denarstveno stanje Španije, zasigurati delo in obračunati s krivci marokanske nesreče.

Naš režim pomeni začetek nove politične dobe. Ta doba bo zatrla vsa stremljenja komunistov in potlačila vsak separatizem. Potrudili se bomo ustvariti delavstvu znosen položaj v vseh pokrajinah, ne da bi pri tem količkaj trpelo narodno edinstvo.

Glede Maroka bomo vpregli vse naše sile v to, da uresničimo načrte generalnega štaba. Ta načrt je že odobren. V mednarodni politiki se bomo postavili na stališče miroljubnosti. S sosedi in drugimi državami bomo skušali ohraniti in utrditi najboljše odnošaje.

Imperijalizma ne poznamo. Upamo, da bodo videle druge države v našem gibanju zdrav pokret, ki stremi za uničenjem demoralizacije, katera je razjedala Španijo skozi dolga leta ter je izročila dekadenci.

Pariz, 15. septembra. j. Iz Madrida poročajo: Direktorij pod predsedstvom de Rivere sestavljajo generali Da Ban, Sarro, Cavalcante in Berenguer. De Rivero bo obdržal obenem mesto generalnega kapitana za Katalonijo. Danes ob 11. dopoldne je prispel de Rivera v Madrid. Na kolodvoru je bil slovesno sprejet. Prebivalstvo je pasivno.

Pariz, 15. septembra. j. Madridski list «ABC» javlja, da namerava Primo de Rivera urediti sedanji direktorij tako, da bo poklical v posamezna ministrstva pristojne uradnike, ki bodo vodili posle do konsolidacije novih razmer in ugodnega terena za novo vlado. Primo de Rivera hoče *vladati brez parlamenta, ki bo sedaj razpuščen.* Nove volitve ne bodo razpisane vse dotlej, dokler nova politika ne bo popolnoma organizirana.

Nemiri na Reki

Reka, 15 septembra, j. Dva fašista Pelegrini in Calfessi sta ustavila na cesti avtonomista Cotricha, ki se je za časa Zanellove vlade precej udejstvoval v političnem življenju. Ko sta zahtevala pojasnil, je potegnil Cotrich samokres in oddal dva strela proti Calfessiu, ki je bil smrtnonevarno zadet. Na poti v bolnico je umrl. Morilec je ušel.

Beograd, 15. septembra, p. Vsi listi poročajo z Reke, da se neprestano vrše srditi spopadi med zanellisti in fašisti.

Beograd, 15. septembra, p. Danes dopoldne je Ljuba Nešić sprejel predsednika naše delegacije v paritetni komisiji v Rimu dr. Rybaža in predsednika vlade svobodne reške države Zanello.

Pogajanja med Nemčijo in francijo brezupna?

Dunaj, 15. septembra. j. «Abend» doznava iz dobro informiranega vira, da **smatrajo v Berlinu nemško-francoska pogajanja za brezupna.** V Parizu sodijo, da se Stresemannu ne bo posrečilo streti notranjega upora v Nemčiji. Stresemannu pa more slediti samo kabinet skrajne desnice ali skrajne levice. Državni kancelar bo imel v pondeljek velik govor pred inozemskimi novinarji.

Novčani obtok nemške državne banke se je v zadnjem tednu meseca avgusta zvišal od 389.3 na 663.2 bilijonov mark.

Berlin, 15. septembra. j. Državna banka pripravlja izdajo bankovcev po eno milijardo mark.

SESTANEK POINCAREJA IN BALDVINA.

London, 15. septembra. j. Ministrski predsednik Baldwin prispe v torek v Pariz, kjer bo imel v sredo razgovor s Poincarejem. V četrtek se vrne Baldwin v London. Oficielni program potovanja še ni določen

Zakon o taksah sprejet

Beograd, 15. septembra, p. Danes dopoldne je finančni odbor odobril zakon o taksah. Finančni minister je v zaključnem govoru priznal, da je kritika opozicije bila stvarna in da je vsled njenih predlogov bilo mogoče popraviti nekatere grobe pogreške zakona. Ogorčenje vzbuja dejstvo, da so mnogi radikalski poslanci glasovali za zakon ne da bi ga sploh poznali. Tudi na današnji seji finančnega odbora je bilo mnogo kritike napram zakonu. Poslanec Kapetanović (musl.) je zahteval po sprejetju čl. 4., ki pooblašča finančnega ministra, da sme v bodoče sam uvajati nove takse, da se ta določba črta, kar je finančni minister pristal. Tudi je osvojil predlog demokrata Šečerova, da se ograrne zajednice in zemljoradniške zadruge oprosto taks. Pristojbin se oprosti tudi «Rdeči križ». V roku treh mesecev po uveljavljenju tega zakona bo finančni minister v «Službenih Novinah» objavil imena onih humanitarnih društev, ki so oproščena taks. Invalidi in dobrovoljci so oproščeni pristojbin pri prošnjah na ministra agrarne reforme. Zakon stopi v veljavo 1. novembra t. l.

Dne 20. t. m. ob 10. uri bo finančni odbor nadaljeval svoje zasedanje z dnevnim redom: Krediti; trgovinska konvencija s Poljsko in budžet.

Inozemske borze

CURIH: Berlin 0.0000016; New-York 563; London 25.57; Pariz 33.05; Milan 24.95; Praga 16.925; Budimpešta 0.03; Bukarešta 2.62; Beograd 6.10; Sofija 5.55; Varšava 0.0021; Dunaj 0.007925; avstrijske žigosane krone 0.00795.

NEW-YORK: London 453.25; Paris 588.25; Berlin 0.00095; Milan 443.12; Curih 17.77; Praga 300; Dunaj 0.14125; Budimpešta 0.565; Bukarešta 47; Beograd 106.75.

DARUJTE ZA CIRIL-METODOVO DRUŽBO.

Duhovi strašijo

Pred nekaj dnevi smo kot kronisti zabeležili obletnico zagrebškega kongresa. To ni po volji dr. *Ravniharju*, ki mu napadalna žilica ne da miru in ne more dneva dočakati, da ne bi napadal demokratov. Mesto da bi stal na strani demokratov proti režimu, ki podpira Turke in Nemce, preganja slovenske uradnike, častnike in orožnike, povišuje davke in uvaja kuluk, ustanavlja nemške šole, nima dr. Ravnihar za radikalijo nebene žal besede. Njemu sta v mislih le Pribičević in Žerjav. Ves trud g. Ravniharja je zaman. Vsa javnost ve, da je zagrebški kongres bil največja nesreča za našo državo. Intrige proti demokratskim voditeljem so kongresu utisnile pečat, ki ga nobena fraza pokriti ne more. Ta kongres je prinesel krizo vlade, padec pragmatike in invalidskega zakona in homogeno radikalsko vlado. To ve danes vsak, ki zna čitati. Kar se špecialno Ljubljane tiče, bo bodočnost kmalu pokazala pravilnost našega stališča. Volilni red, ki velja v Ljubljani, je bil napravljen v sporazumu s «starini», ki so dali neposredni signal za razpust občinskega sveta. Ni pa nihče računal, da se bo našel človek, ki bo Kamenaroviću na ljubo razklal lastno stranko, odklonil skupni nastop pri volitvah celo, ko je JDS famozni «Zajednici» ponudila, da ona sestavi *celo* listo za ljubljanski občinski svet. To so dejstva, ki jih dr. Ravnihar nikoli ne bo opral. Pač pa je danes vsa napredna javnost složna, da volilnega sporazuma ne zapreči prihodnjič *nobena intriga* in če bo g. Ravnihar pisal še toliko člankov, bo samo sebe še bolj pokopal, kakor ga je kongres v Zagrebu, negacija narodnega jedinstva, zahteva po reviziji ustave in klerikalizacija Ljubljane. Pilpogačicam je odklenkalo.

Politične beležke

+ **Mladinska stranka.** Slovenski Narod se je napram JDS že opetovano pregrešil proti predpisom one *formalne* korektnosti, ki je povsod v modi. Tako se mu je zopet vzljubilo, da imenuje demokratsko stranko «mladinsko» stranko. Nobeden demokrat se seveda ne čuti užaljenega. Gre nam le za princip. Ako je dovoljeno, da se medsebojno po mili volji prekrstimo potem naj služi Narodu v vednost, da smo se odločili krstiti skupino, ki se zbira okrog njegove redakcije tako, kakor jo točno označujejo Ljubljančani ali pa tako, kakor jo popularno nazivljajo v Zagrebu. Prvi pravijo, da znači NNS «Narodu Nepotrebno Stranko», drugi pa trdijo, da bi se ta stranka morala pravilno pisati SSS., to je «Stranka Senilnih Slovenaca».

+ **Odgovornost SLS.** Vprašanje odgovornosti SLS je najneprijetnejši tema za to stranko. Po volitvah je SLS trdila, da je ona vse, drugi pa nič in da ona odslej odgovarja za vse glede Slovenije. Po tem se je tudi ravnala. Od kralja je zahtevala, da se zapreči demokratsko-radikalska koalicija. Sicer je grozila z državljansko vojno. Edini izhod je bil po njenem nasvetu homogena radikalska vlada. To je bil triumf pri SLS, ko je ta vlada prišla! Kdo je torej odgovoren za to vlado? Nihče drug nego SLS, ki jo še danes drži pokonci. Zato je SLS odgovorna za povišek davkov, za kuluk, za kriviční vojni zakon, za korupcijo režima in za strašne redukcijske izrodke. Vi in nihče drug nego Vi, gospodje od SLS, ste očetje «homogenega» režima. Zaman se ga sedaj branite.

+ **Vatikan in Rusija.** Tudi Vatikan se hoče približati Rusiji! Posebnega apostolskega delegata namerava poslati v Moskvo, da pride v stik s sovjetsko vlado. Naša država bo menda zadnja, ki obnovi odnošaje z Rusijo.

Po svetu

— **Nemirovič Dančenko se preseli v Prago.** Ruski pisatelj Nemirovič Dančenko, desna roka Stanislavskega, utemeljitelja Hudožestvenega teatra v Moskvi, se preseli v Prago, kjer se misli stalno naseliti.

— **Ljeninovo zdravje se boljša.** Londonski listi poročajo od svojih zaupnih poročevalcev iz Moskve, da se Ljeninovo zdravje zadnje čase skokoma popravlja. Ljenin je še potreben počitka, toda vladni krogi upajo, da bo v par mesecih tako krepak, da mu bo mogoče zopet prevzeti vladne posle.

— **Smrt ruskega učenjaka.** V Saratovu je pred kratkim umrl ruski slovstveni zgodovinar Sirotini. Pokojnik je bil prav dobro znan v slovanskem znanstvenem svetu ter se je doma bavil tudi z gledališko kritiko. Največje njegovo delo je «Rusija in Slovani». V tej knjigi je skušal najti podlago, na kateri bi se mogli vsi Slovani kulturno ujediniti.

— **Svetovni rekord v letanju.** Član ameriške flotilije, zrakoplovec Sanderson je te dni dosegel svetovni rekord v zrakoplovstvu s tem, da je dosegel na uro brzino 238 milj.

— **Španski kralj Alfonz obišče Italijo** v času od 4. do 14. novembra. Italijanska mornarica bo dočakala španskega suverena pri vhodu v Sredozemsko morje ter bo v njegovo počast oddala običajno število strelov. Potem ga bo spremljala dokler ne stopi na italijansko tla. Kralj Alfonz obišče tudi Vatikan. Razgovarjal se bo s papežem dalj časa.

— **Od gladu je poginil** nemški lirik Maksimilijan Bern v 74. letu svojega življenja. Zdravniška preiskava je dognala, da Bern več dni pred smrtjo ni zavžil ničesar. Umrl je vsled popolnega pomanjkanja. Bernova hči Irma Strunzova, znana gledališka igralka, se je zadnje dni odpeljala iz Amerike v Nemčijo, da bi prišla očetu na pomoč, toda starčkova smrt jo je prehitela. Tako ginejo nemški intelektualci po krivdi nemške nacionalistične politike.

— **Konkordat med Bavarsko in Vatikanom.** «Berliner Tageblatt» poroča, da se je med Bavarsko in Vatikanom sklenil konkordat. Največ zaslug na konkordatu ima mons. Pacelli, katerega bo Vatikan v priznanje uspeha povzdignil v kardinala.

— **Albanski ministrski predsednik** je gotovo najmlajši mož, ki sedi na tako važnem mestu v evropskih državah. Star je šele 27 let in opravlja poleg predsedniških tudi posle zunanjega in notranjega ministrstva.

— **Okraden madžarski diplomat.** Tajnika madžarske delegacije v Rimu so prošle dni okradli neznani tatovi. Vdrli so v njegov kovčeg, iz katerega so odnesli perila in obleke za več tisoč lir.

— **Komunistična zarota proti portugalskemu ministrskemu predsedniku.** V torek popoldne je bil pripravljen na ministrskega predsednika portugalske republike atentat, katerega je hotelo izvršiti 7 komunistov. Ko je ministrskega predsednika čakal avtomobil pred izhodom, so se zarotniki zbrali v bližini palače. Bili so oboroženi s samokresi ter hoteli premierja ustreliti. Sumljive elemente je prepoznal neki detektiv. Ko jim je napovedal aretacijo, so se zarotniki spustili v beg. Nekatere je policija ujela, ostale zasledujejo.

— **Kongres italijanskega klera** se je vršil dne 11. septembra v Genovi, pod predsedstvom tamošnjega nadškofa Signoria. Kongres je razpravljal o splošnem položaju klera na jugu ter je končno sklenil ustanoviti Združenje italijanskih svečenikov, katero naj brani «zatirani» stan pred posvetnimi nasilji...

Prosveta

Današnja matineja v dramskem gledališču obsega sledeči spored: I. del: O izvoru in pomenu sporta ter o olimpijski ideji, predava g. dr. Demeter Bleiweis. II. del: 1.) Marx: Valse de Chopin, 2.) Francoske pesmi XVIII. stoletja, gospa Škerlj-Medvedova. 3.) Shakespeare: Julij Cezar, Antonov govor, g. Fran Lipah. 4.) Dr. B. Ipavec: Če na poljane rosa pade. 5.) Lajovic: Serenada, g. Mario Šimene. 6.) R. Tagore: Rastoči mesec, gospa Mila Saričeva. 7.) O. Župančič: Vizija, gospa Marija Vera. 8.) B. Smetana: Arija Vecala iz «Prodane nevveste». 9.) W. A. Mozart: Arija Figara iz «Figarova svatba», g. Julij Betetto. Pevske točke spremlja g. prof. Ravnik. Začetek točno ob 11. uri, konec ob pol 13. uri. Ves čisti dohodek je namenjen v korist Olimpijskega fonda.

Za današnjo matinejo v dramskem gledališču je že zadostno prostorov na razpolago. Blagajna se otvori ob 10. uri dopoldne v dramskem gledališču. Cene so najnižje dramske, tako, da je vsakomu omogočen obisk. Umetniški del matineje je prvovrsten ter bodo vsi posetniki gotovo prišli na svoj račun. Posetite matinejo polnoštevilno.

G. Sowilski v Osijeku. Te dni je gostoval g. Sowilski v Osijeku kot José v operi «Carmen». Dosegel je velik uspeh.

Slovenski kvartet. V Ljubljani se je ustanovil nov pevski kvartet, ki se imenuje slovenski. Pristopil mu je tudi bariton g. Iv. Závršan.

«Hamlet» z gostom. V sredo, 19. t. m. gostuje v dramskem gledališču član peterburškega umetniškega gledališča g. Vl. Elsky kot Hamlet. G. Elsky je prejšnje čase mnogo nastopal v Rusiji. Njegova domena je klasična igra. Radovedni smo na njegovo kreacijo Hamleta.

Narodna galerija priredi danes ob 11. uri vodstvo v Jakopičevem paviljonu.

Sokolstvo

60letnica sokolskega društva v Ljubljani. Spored: Sobota, dne 29. septembra: Ob pol 20.: Slavnostna telovadna akademija v opernem gledališču. Ob 22. (po akademiji): Pozdravni večer v veliki dvorani «Kazine». Nedelja, dne 30. septembra: Ob pol 10.: Slavnostni občni zbor v telovadnici v Narodnem domu. Ob pol 12.: Sprevod po mestu. Ob 15.: Ponovitev telovadne akademije v opernem gledališču. Ob pol 20.: Slavnostna predstava v opernem gledališču na čast gostom. Predstavo priredi uprava «Narodnega gledališča». Po operni predstavi prijateljski sestanek v restavraciji «Zvezde». — Poziv članom! V dneh 29. in 30. t. m. proslavi sokolsko društvo v Ljubljani svoj 60letni jubilej. Med drugimi je na vsporedu tudi sprevod po mestu. Dolžnost vsakega člana, ki ima kroj, je, da nastopi v sporedu, kdor pa se iz kakršnegakoli tehtnega in opravičljivega vzroka ne bi mogel udeležiti sprevoda v kroju, naj to ustno ali pismeno javi podpisanemu odboru zanesljivo do 25. t. m. Zdravo! — Odbor sokolskega društva v Ljubljani.

Prosvetna šola ČOS. se je vršila v Tavrčanskem Sv. Martinu na Slovaškem od 19. do 23. avgusta t. l. Šolo je posečalo 72 članov in 16 članic v starosti od 18 do 50 let. Udeleženci so bili iz 37 žup, in sicer je bilo največ učiteljev in učiteljic, dalje uradnikov, profesorjev in dijakov. Šola je trajala od 7.—11. in od ½2.—½5. in se je poleg sokolskega prosvetnega dela predavalo tudi o slovaški literaturi, da se Sokolstvo tem potom pouči in seznani z Slovaki. Udeležniki so bili jako prijazno sprejeti od Slovakov, ki so jim šli v vsakem pogledu na roko.

Prednjaški tečaj za članice ČOS. je bil zaključen 19. avgusta t. l. Udeležilo se ga je 22 članic iz 17 žup ter 3 Jugoslovanke.

Vzkrišeni, list sokolske mladine, letnik X., 1. zvezek, je izšel pod uredništvom E. Navratila, ki mu je napisal uvodni članek. List ima bogato in najraznovrstnejšo vsebino, poleg tega ima tudi nekaj ilustracij. Na zadnjem listu ovoja ima prostor za zabavo, kjer prinaša rebuse, uganke itd. Vzkrišeni izhaja desetkrat na leto in stane 7 Kč, naroča se pri ČOS. v Pragi, Karlova 2.

Sport

Današnji Olimpijski dan. Danes se vrši po vsej državi Olimpijski dan ter bodo v vseh mestih velike sportne in manifestačne prireditve, ki imajo namen, opozoriti javnost na važnost olimpijad in zbrati sredstva za olimpijade. V Ljubljani sami je spored sledeči: ob 10. uri dopoldne stafetni tek po mestu od Narodnega doma do Nunske cerkve preko Jubilejnega mostu. Število štafet bo največje, kar jih je do sedaj v Ljubljani nastopilo. Ob 10. uri v Dramskem gledališču matineja s predavanjem in umetniškim delom. Popoldne ob 2. nogometna tekma na prostoru SK. Ilirije. Zvečer ob 8.30. uri pa plesni večer v dvorani Kazine. Dolžnost vsakega je, da podpira po svojih močeh prireditev, ki naj uspe čim bolje.

Tombola Sportne zveze, ki bi se imela vršiti danes, v nedeljo, se vsled skrajno neugodnega vremena preloži na nedeljo 22. t. m. Tablic je še nekaj na razpolago. Občinstvo opozarjamo, da sega po njih. Ostale točke sporeda olimpijskega dne se pa absolutno vrše.

Nogometni tekmi za Olimpijski fond. — Na igrišču Ilirije se vršita danes dve tekmi v prid fondu za udeležbo naše države na Olimpijadi 1924. Ob 14. uri igra Slovan proti Lj. Akad. SK., ob 15.30 nastopi kompletno I. moštvo Ilirije proti kombiniranemu moštvu Hermesa in Jadrana. Z ozirom na svoj namen zaslužita prireditvi podporo vseh prijateljev sporta. Tekmi bosta tudi v sportnem oziru sigurno zadovoljevali. Posebno velja to za drugo tekmo, kjer bo nastopilo proti Iliriji zelo močno kombinirano moštvo Hermesa in Jadrana. To kombinirano moštvo predstavlja v vseh ozirih prvorazrednega protivnika, proti kateremu bo Ilirija zelo težko dosegla zmagovit rezultat.

Prvenstvene tekme I. razreda na Dunaju. Včerajšnje prvenstvene tekme so končale sledeče: Simmering : Sportklub 2 : 2 (1 : 1), WAC. : Hertha 2 : 2 (0 : 1) in Slovan : Ostmark 4 : 0 (1 : 0).

Zmaga Dempseya v boksu. V Parizu je porazil znani boksač Dempsey pred 80 tisoč gledalci Argentinca Firpoja, ki je moral že v drugem kolu odstopiti. — Zmagovalec je dobil 5000 dolarjev nagrade, Firpo 160. — Dempsey je 78.2 kg težak, dočim je bil njegov nasprotnik 20 kg težji. Zmagala je boljša tehnika. Dohodki prireditve so znesli 1250 tisoč dolarjev.

Službene objave Ljublj. nogom. podsaveza. — Sestava komb. moštva proti Iliriji je določena sledeče: Mihelčič (H), Zemljak (H), Pečnik (J), Pokorn (J), Jesih (H), Černe (H), Gruden (H), Rozman (H), Primožič, Martinak, Jamnik (vsi Jadran); rezerva Prešeren (H). — Za nogomotne tekme povodom Olimp. dne se dvigajo vse zabrane nastopanja za posamezne igralce. — Tajnik.

Start za propagandno stafeto ob 10. uri pred Narodnim domom. Tekmovalci in razsodniki morajo biti najkasneje ob 9.15 v Narodnem domu. — Garderoba v kegljišču Narodnega doma. — Klube se ponovno opozarja, da morajo poslati po 4 reditelje, ki se morajo javiti ob 9.15 v Narodnem domu. — LLAP.

Sportne prireditve v Mariboru. Danes, ob 11. se vrši od Slomškovega drevoreda po Aleksandrovi cesti štafetna tekma. Popoldne je na igrišču «Maribora» nogometna tekma Maribor : Rapid. — Kolesarski klubi prirede danes dirko okoli Pohorja za prvenstvo Maribora. Dirka prične na Tržaški cesti pred mestnim vodovodom in gre skozi Bistrico, pod Konjiškim bregom, skozi Hudo luknjo in Dravograd v Maribor. Cilj je km 1 na Koroški cesti, kjer je pričakovati prve dirkače ob pol 13. Ob pol 15. uri se razvije povorka z godbo «Drave» na čelu. Ob 16. uri priredi Slov. kolesarski klub «Perun» zmagovalcu na čast sportno veselico pri Gambrinu.

Danes olimpijski dan!

Porota

LJUBLJANSKA POROTA.

ČUDNA OPROSTILNA RAZSODBA.

Ljubljana, 15. septembra.

Zaradi hudodelstva težke telesne poškodbe se je danes zagovarjal pred porotniki Jurij Košir, rojen leta 1891. v Črnem vrhu. V nedeljo dne 17. junija ponoči se je vračal s svojima tovarišema Jakobom Kopačem in Alojzijem Obedom iz neke gostilne na Viču po Tržaški cesti proti mestu. Krenili so po Tobačni ulici in dospeli do državne drevesnice, kjer sta obtoženčeva tovariša iztrgala iz plota vsak po en remelj. Ropot je čul okraj gozdar France Kalan, ki jih je pričel zasledovati. Na Tržaški cesti je gozdar dohitel obtoženca, dočim sta njegova tovariša ubežala. France Kalan je zahteval, da se poda z njim na policijo. Obtoženec se je temu protivil in hipoma udaril Kalana z nekim trdim predmetom, najbrž s kamnom, tako močno po glavi, da mu je izbil eno oko. Kalan je bil pozneje operiran in je na enem očesu popolnoma slep.

Košir je v preiskovalnem zaporu zanikal svoje dejanje, danes pa je trdil, da je mogoče udaril Kalana le z roko, dočim so sodni izvedenci izjavili, da je bilo oko izbito le s trdim predmetom. Senat je stavil porotnikom dvoje vprašanj in sicer glede hudodelstva težke telesne poškodbe in dodatno vprašanje, ki je merilo na to, da je za obtoženca obstojala taka zmota, da v njej ni mogel spoznati hudodelstva. Porotniki so soglasno potrdili prvo glavno vprašanje, obenem pa tudi dodatno vprašanje, katero pa so očitno napačno razumeli. Posledica tega je bila, da je sodni dvor razglasil oprostilno razsodbo. Pravorek porotnikov je vzbudil nemalo začudenje med poslušalci.

OB DENAR PRI SLADKEM ŠPANJU.

Na zatožno klop so nato pripeljali 29-letno natakarico Marijo Prajbiš iz Ljubljane. Obtoženka je bila v noči od 11. na 12. julija v restavraciji južnega kolodvora v družbi treh moških. Ponoči je jo nato spremil proti domu v Šiški neki F. K. Ko sta dospela v tivolski park, sta se vsedla in tu je F. K. kmalu zadremal in zaspal. Ugodni trenutek je izrabila Marija Prajbiš, segla v žep svojega spremljevalca in mu odvzela 180 K vredno listnico, v kateri je bilo 94.600 kron. Po izvršeni tatvini je obtoženka takoj odpotovala v Zagreb, kjer je imela svojega ljubimca. Toda sreča ji tu ni bila mila, kajti takoj drugi dan so jo aretirali in izročili sodišču. Porotniki so z ozirom na tatvino stavljeno jim vprašanje potrdili, nakar je senat obsodil Marijo Prajbiš na 4 mesece težke ječe.

MLADOLETNA STRAHOVALKA LJUBLJANE.

Popoldne se je zagovarjala pred porotniki 15-letna deklica Alojzija Godec iz Ljubljane. Dasi še zelo mlada, se je vendar izkazala za prebrisano tatico. V času, ko je doma vse spalo, je prišla kot nepovabljen gost v razna stanovanja in se polastila vsega, kar ji je prišlo pod roko. Posebno veselje je imela do zlatnine, srebrnine in denarja. Če je bila kje slučajno zasačena, se je takoj spretno izgovorila, češ, da išče vode ali pa z vprašanjem, če stanuje tu gotova oseba. Na ta način je brez vsake sumnje često odšla s polnim žepom ukradenih stvari. Svoj posel je izvrševala, dokler ni bila končno aretirana v kinu «Matica». Mlada tatica je okradla v celem 27 oseb, ki pa so dobile ukradene stvari po večini nazaj. Skupna vrednost okradenih stvari znaša 49.030 K. Vse predmete je prodala obtoženka v mestni zastavljalnici. Porotniki so stavljena jim vprašanja soglasno potrdili, nakar je sodni dvor obsodil Alojzijo Godec na pet mesecev težke ječe.

S tem je bilo jesensko porotno zasedanje v Ljubljani zaključeno.

Objave

× **Pevska šola prof. dr. Kozine.** V oblastveno priznanem pevskem zavodu se prične redni pouk petja v ponedeljek dne 17. septembra. Poučevalo se bo solopetje za koncert in opero in (pri zadostnem številu gojencev) tudi skupinsko petje v treh oddelkih: I. oddelek za dečke in deklice do 10. leta; II. oddelek za iste do 14. leta; III. oddelek za odrasle (v večernih urah). Ukovina po dogovoru — event. tudi brezplačno. Priglasitve se sprejemajo vsaki dan od 2. do 3. ure popoldne v Beethovnovi ulici št. 9, I. nadstr.

× **Podružnica Jugoslovenske Matice v Litiji** opozarja že danes na veliko prireditev, ki se vrši dne 7. oktobra v Litiji z zelo bogatim sporedom, ki se pravočasno objavi. Okoliška društva prosimo, da z ozirom na veliki pomen Jugo-Matice ta dan opuste event. svoje prireditve in posetijo našo slavnost. Vsled zelo ugodne železniške zveze je zasigurana polovična vožnja ter vabimo sosednja društva, da prijavijo svojo udeležbo, da se jim dopošljejo legitimacije. Torej dne 7. oktobra vsi v Litijo z geslom: Odstranimo mejnike v tužnem Korotanu in naj zasije solnce svobode zasužnjenim bratom v Primorju! — Odbor.

× **Sokol I.** vabi svoje članstvo, da poravna članarino za drugo polletje v društveni pisarni na Taboru. Uradne ure vsak dan popoldne od 16. do 19. ure.

× **Sokol I.** je založil v prid stavbenega sklada plačilne listke. Prosimo naklonjene restavraterje, kavarnarje in gostilničarje, da si iste omislijo in razpečavajo. Listki se dobe v društveni pisarni. Brate in Sokolstvu naklonjeno občinstvo pa prosimo, da zahteva po vseh lokalih naše listke in jih sprejema kot prepotrebno narodno breme v rešitev in očuvanje našega Tabora. Sila je velika, vsak dohodek je dobrodošel!

× **Za dom Sokola I.** je darovala vesela družba v kavarni Stritar, ker je «Ata» ginljivo zapel v «Dolini tihi» 105 Din.

× **Sokol Štepanja vas** priredi danes, to je dne 16. septembra javno telovadbo pri Ivanu Briceljnu v Štepanji vasi, združeno z vrtno veselico, srečolovom, šaljivo pošto in plesom. Veselica se vrši ob vsakem vremenu. Članstvo ljubljanskih in okoliških bratskih društev, kakor tudi Sokolstvu naklonjeno občinstvo se vabi k obilni udeležbi, da društvu po možnosti pomore do zgradbe svojega doma. Zdravo! — Odbor.

× **Darovi. Sokol v Brežicah** poklanja v počaščenje spomina svojega bivšega člana, pok. g. dekana in mestnega župnika v Brežicah, Josipa Mešička, namesto žalnega venca skladu za ubožno ljudsko-šolsko deco v Brežicah 250 Din.

× **Abiturijentom!** J. n. akad. društvo »Jadran« opozarja tovariše abiturijente, da daje tajništvo vsem tovarišem naprednega mišljenja informacije o študiju na tu- in inozemskih univerzah, o posameznih fakultetah, o življenskih razmerah in o vsem, kar zanima in kar je potreba vedeti novincu ob vstopu na univerzo in pri izberi študija. Tajništvo se nahaja v lastnem društvenem domu, Tomanova ulica 8 v Ljubljani. Tajnik posluje vsak dan od 11. do 12. ure dopoldne.

× **Darovi. Za napredno akademsko menzo** (Gosp. Zadruge «Jadrana») je darovala neimenovana iz Ljubljane 100 dinarjev. Iskrena hvala.

× **Tečaji za strojepisje in stenografijo.** Na zasebnem učilišču Legat v Mariboru začnejo novi tečaji za strojepisje in stenografijo dne 1. oktobra in trajajo 4 mesece. Vpisovanje in pojasnila v trgovini s pisalnimi stroji Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100.

× **Zahvala.** Zahvaljujem se vsem, ki so o priliki požara v mojem gospodarskem poslopju pomagali rešiti, kar se je dalo. Iskrena hvala gasilnim društvom iz Št. Vida, Vižmarjev, Dravelj in Tacna, ki so prišli takoj na kraj nesreče in preprečili, da se ni razširil ogenj na okoli stoječe moje in sosedne objekte, posebno domačemu gas. društvu, ki je ostalo v akciji še drugi in tretji dan, dokler se ni ogenj popolnoma udušil. Št. Vid nad Ljubljano, Cirman Franja, posestnica.

× **Usposobljenostne preizkušnje** za obče osnovne in meščanske šole se prično na državnem moškem učiteljišču v Ljubljani dne 5. novembra 1923. ob 8. uri dopoldne. Pravilno opremljene prošnje se naj predlože po šolskem vodstvu pravočasno okrajnemu šolskemu svetu, da bodo najpozneje do dne 25. oktobra v rokah izpraševalne komisije. Kdor bi ne bil pripuščen, se bo pravočasno obvestil.

× **Večerni komercijalni tečaji:** za bančno in splošno trgovsko knjigovodstvo v prostorih Glasbene Matice otvori prof. F. Sič, dne 1. oktobra. Prijave in informacije: Prof. F. Sič, Gradaška ulica št. 18, I. nadstr. od 15. septembra dalje od 1. do 3. ure popoldne.

× **Komercijalni tečaji na trgovski akademiji** se vršijo od 1. oktobra 1923. do konca marca 1924. Predavalo se bo knjigovodstvo v dveh oddelkih: v prvem za začetnike, v drugem za interesente iz prakse, korespondenca, narodna ekonomija, trgovinstvo, trgovsko računstvo, trgovsko-obrtno in menično pravo, carinska in davčna zakonodaja, stenografija in strojepisje. Dostop imajo interesenti s primerno predizobrazbo. Vpisovanje se vrši 24., 25. in 26. septembra od 18. ure dalje na dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani, Kongresni trg št. 2, I. nadstropje.

× **Kolesarji pozor!** Na Cvetno nedeljo je bil na cesti od Rožne doline proti Rožniku star gospod podrt od enega izmed 4 kolesarjev, ki so vozili proti Rožniku. Ker nerodnež ni občutil niti potrebe, da bi se opravičil, ga povoženi gospod prosi, naj stori to vsaj naknadno, da se stvar razčisti. Obenem se pozivajo tudi takratni trije kolesarji, naj bi pregovorili svojega tovariša v to. Ako pa se to ne zgodi, plača povoženi gospod nagrado 1000 kron onemu, ki bi vedel za ime enega izmed navedenih 4 kolesarjev. Prijave naj se pošljejo na naslov «Kolesarji pozor» na upravništvo «Jutra».

× **Izgubila se je psica** (hrt) kratke dlake, rujave barve, ki sliši na ime Flora. Kdor jo najde, naj jo odda v hotelu «Tivoli» proti primerni nagradi.

× **Nabiranje suhih gob.** Izredno veliko denarja so lani dobili nabiralci jedilnih gob. Izvozilo se je namreč iz Slovenije do 50 vagonov. Če računamo povprečno za 1 vagon 1,000.000 K, vidimo, da se je za ta predmet, pri katerem so največ udeleženi revni sloji, izkupilo okroglo 50,000.000 K. Po vsem sklepati obeta biti tudi letošnje leto zelo bogato in je želeti, da bi ljudje z vso vnemo nabirali ta živež. Skoro pri nobenem predmetu se cena tako ne menja kot pri gobah. Letos spomladi so n. pr. dosegle 300 kron za kg, ker je bilo vse mnenja, da bo letos revno leto za gobe. Ko se je pozneje pokazalo obilo tega blaga, pa je cena padla za hip na 160 K. Zadnje dni so se plačevale od 180 do 200 K za kg, katera cena pa je po našem mnenju pretirana. Poročila, ki smo jih dobili zadnji čas iz Francije, Italije in Češkoslovaške govore, da so se gobe močno pojavile tudi v teh deželah. Tudi pri nas je bil zadnja rast zelo obila. Če še premotrimo sedanje deževno in gorko vreme, ki vpliva na rast gob najugodneje, smo mnenja da cena 200 K ni čvrsta, ampak je pričakovati njeno znižanje. Najvažnejše pri gobah je, da so lepo sušene. Zato priporočamo, če bi trajalo dalje časa vlažno vreme, da naj se gobe suše na ta način da se tanko narezane naberejo na vrvi in nato obesijo okoli gorke peči ali na pečjo. Gobe se posuše v enem ali v dveh dneh. Tako posušene gobe so čedne, ohranijo belo barvo in se dolgo časa ohranijo čiste. — Sever & Komp., Ljubljana

Naši kraji in ljudje

Zadnja pot prof. Maksa Pleteršnika

Brežice, 15. septembra.

Iz nizkega svojega doma, bele enonadstropne hiše, ki ovita z brajdo in zasejana s sadnim drevjem v ozadju pokojno domuje na pobočju nad pišečko sotesko, je danes njen gospodar nastopil svojo zadnjo pot v novo tihotno domovanje na domačem pokopališču. Kratka je bila ta pot, le par sto korakov, in vendar veličastna v skromnem domačem sijaju, kakor je bil skromen in domač sam veliki pokojnik.

Tekom zadnjih dveh dni, ko je prof. Pleteršnik ležal na mrtvaškem odru, so prihajale množice domačinov kropit njegovo truplo, poslavljat se od dragega soseda, farana, znamenitega rojaka. In mrtvaški oder se je bogatil v obilju vencev in poznih jesenskih rož. Ko se je dazes približala ura slovesa, se je pred Pleteršnikovo domačijo zgrinjala množica domačinov od blizu in daleč vmes obilo meščanov, posebno iz Brežic ter vrsta častnih funkcijonarjev.

Ob 11. dopoldne so dvignili krsto, združeni pevski zbor iz Brežic in okolice je zapel turobno žalostinko, nato pa se je razvrstil sprevod proti bližnji farni cerkvi. Množica šolskih otrok, deklice s šopki, za krsto zastopniki kulturnih društev, korporacij in oblasti ter vse ostalo ljudstvo. Vlado in višji šolski svet je zastopal višji šolski nadzornik dr. *Wester*, univerzo vseuč. prof. Ušeničnik in Polec, brežiško občino župan dr. *Zdolšek*, pošto *dr. Kotnik*, šolstvo nadz. *Bizjak* in nadučitelj *Zupan*. Poleg navedenih so bile častno zastopane domače in okoliške šolske in krajevne oblasti. Med rojaki je za krsto stopal tudi dobri pokojnikov prijatelj, 80letni domači graščak baron *Moscon*.

Po žalobnem opravilu v farni cerkvi se je sprevod pomaknil na pokopališče, kjer se je ob odprtem grobu prvi poslovil od pokojnika sromeljski župnik *Pesnak*, za njim višji šol. nadzornik dr. *Wester* in končno kot ožji pokojnikov rojak prof. *Volavšek*. Ko so zamolknile poslovilne besede, poveličujoč neumrlo delo velikega pokojnika, ko je izzvenela žalostinka, se je na krsto v grobu vsulo cvetje. Med ihtenjem in globoko potrtostjo vse množice je molklo odmevalo padanje gruč domače zemlje. Ob 1. pop. je bil pokop končan in pogrebci so se počasi razhajali.

Tiho, brez velikega pompa, med utrinjanjem globoke notranje tuge vseh, ki so ga položili k večnemu miru, je prof. Makso Pleteršnik dopolnil svojega plodnega življenja zadnjo jesen, ki letos kakor vsako leto vsenaokrog bogato zlati selska vinorodna pišečka pobočja.

Nekaj reminescenc

V četrti šoli se je poslavljal od nas. Bil je naš razrednik. Razred je bil precej mnogoštevilen — bilo nas je okoli 50 — in on nas je vodil s tisto prirojeno dobroto, resnostjo in ljubeznivostjo, ki smo jo vsi spoštovali, dasi smo bili še premladi, da bi bili znali ceniti njegovo ogromno delo za naš jezik in kulturo. Vedeli smo sicer, da je napisal slovar, toda takrat še nismo mogli razumeti, koliko dela in truda je bilo treba preden sta bili gotovi oni dve debeli knjigi, ki sta ponos našega slovstva. Poznalo se mu je, da ga je to delo utrudilo. Zdelo se mi je že takrat, da si je zaslužil s slovarjem popoln pokoj, ki bi naj ga porabil po svoji volji.

V šoli je bil prof. Pleteršnik miren in dobrohoten. Nikoli se ni ganil s katedra — le včasih, kadar smo mi s kmetov prinesli kak poseben izraz, je nekako oživel, stopil je med klopi in začel spraševati, kje in kako se ta beseda izgovarja. Nikdar ni šel smeh preko njegovega lica. Tudi nas je minil pri njegovi uri vsak smeh in celo največji nagajivci so mirovali v nekakem tihem spoštovanju do njegove osebe. Med letom smo izdali dijaški list in smo mu ga izročili. Bili smo zelo radovedni, kako bo sodil naša dela. Tisto leto je umrl Kette. Odmevi moderne so se oglašali tudi v naših «spisih». Prvenstvo je odnesel Nace Pirc, ki je potem v 7. šoli na počitnicah tam v Ajdovcu na Dolenjskem umrl. Napisal je bil kratko povest iz vasi in prof. Pleteršnik je rekel, da bi bila še najboljša. Naših modernih poskusov ni nič kaj pohvalil. Bil je mož klasične šole, zato je rad poslušal, ako smo deklamirali starejše pesnike. Želeli smo zelo, da bi bil nam povedal kaj svojega, toda zaman: nikdar ni govoril ničesar, kar se ni tikalo predmeta in vendar smo čutili vsi, da imamo pred seboj vzor — moža.

Zdelo se mi je vedno, da je šla tragedija skozi njegovo življenje. Bil je sam. Na koncu šolskega leta se je dal z nami fotografirati. Slišali smo, da se ne vrne več med nas. Upali smo, da bo vsaj takrat izpregovoril in povedal v besedah, kar bi bili tako radi slišali: morebiti nas je smatral še premlade, da bi bil izpregovoril kaj več. Za naše slovo se je zahvalil na kratko in rekel, naj nikoli ne pozabimo, da domovina potrebuje naših sil. Bilo nam je čudno težko pri srcu: radi bi bili slišali mnogo, mnogo več. Ko sem pozneje premišljal o tem, sem razumel njegov molk. Zgledi vlečejo. Pozneje sva se sešla pri odborovi seji «Slov. Matice», kjer je z mirno skrom nostjo poslušal, kar so drugi govorili in se je oglasil k besedi le k vprašanju o krajevnih imenih.

Izhajal je profesor Maks Pleteršnik iz one Miklošičeve šole, kakor vsi naši profesorji slavisti starejše generacije, zato je bilo zanj jezikoslovje važnejše nego leposlovje, kljub temu, da je v mladosti sam stopil na literarno polje in pisal roman iz rimske zgodovine. Klasična šola. Prevedel je tudi znamenite «Kalifornijske povesti» za «Slov. knjižnico». Toda njegovo delo je bilo tam, kjer je bil nenadomestljiv: pri slovarju. Da ni bilo njega, mogoče bi še danes ne imeli slovarja v tej obliki. Zgodovina tega slovarja kaže, kako težko je bilo zadeti pravo pot. To delo je mogel zmagati le mož velike energije, širokega obzorja in temeljitega znanja v jezikoslovju. In to je bil Pleteršnik. Naši listi so že navedli nekaj pohval od mož, ki jim gre v tem oziru beseda. Prof. Bernecker, sedaj prof slavistike v Monakovem, ki je znan v sve tu slavistov posebno kot izdajatelj velikega etimološkega leksikona, ki ga je prvi izdal Miklošič, mi je rekel, da ni noben slovanski narod tako srečen, kakor mi, da bi imel tako vzoren slovar, kakor je Pleteršnikov. To je priznanje z gotovo kompetentnega mesta. Ko je prof. Tominšek pisal svoje vtise iz berlinske knjižnice (gl. Lj. Zvon) je našel nas tam zastopane s Pleteršnikovim slovarjem. Tako nas ta slovar predstavlja pred svetom.

Ob času mladoslovenskega gibanja v sedemdesetih letih se je oglasil tudi Pleteršnik k javni besedi. Posebno je zanimivo to, da je predlagal ustanovitev slovenske višje dekliške šole. To je bilo ob času, ko se je naša ženska mladina potujčevala po raznih samostanih in nemških internatih. Bilo je treba še četrt stoletja preden se je ta misel uresničila. Kako z veseljem je pozdravil prof. Pleteršnik ustanovitev tega zavoda, kaže to, da je prepustil ljubljanskemu liceju celo svojo knjižnico. Vsi letniki «Ljub. Zvona», «Kresa» in mnogo drugih lepih starejših knjig v krasni vezavi so danes last licejske učiteljske knjižnice, kjer bodo ohranile trajen spomin možu, da je med prvimi opozarjal na važnost narodne ženske vzgoje.

Primerno bi bilo, da bi «Slov. Matica» izdala zbornik v Pleteršnikov spomin ali da bi zbrala v posebni knjigi njegove krajše sestavke in razprave, ki so raztresene po raznih listih in šolskih izvestjih.

S tem bi mu postavili med narodom dostojen spomenik, kakor ga je on postavil narodu s svojim slovarjem.

Dr. I. L.

Crtice iz zgodovine Dalmacije

Prošli teden se je v Splitu vršil kongres Udruženja jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov. Splitska sekcija Udruženja je ob tej priliki izdala krasno publikacijo «Dalmacija», iz katere prevzemamo pričujoči sestavek.

Prvi zgodovinski narod na obali Jadrana so bili Iliri, ki so zasedli celo jadransko Primorje in ustanovili mnogo današnjih naselbin. Na našem Primorju je stanovalo ilirsko pleme Liburnov od Raše do Krke; Dalmatov od Krke do Neretve, Ardijejcev od Neretve do Bojane

Zdi se, da so najstarejši kolonizatorji bili Feničani. Njim so najbrž sledili Grki iz Male Azije in z Jonskih otokov. Zanesljive podatke pa imamo šele iz začetka četrtega stoletja pred Kristom, za Dionizija Sirakuškega, ki je v trgovske svrhe ustanovil Lješ, Hvar in Vis. Tedaj so tudi vzcvela današnja mesta Trogir, Stobreč in Cavtat.

Po razpadu ogromne države Aleksandra Velikega so grške naselbine trpele od gusarskih Ilirov. Oslabljena Grška, ki je vsahnila v meščanskih vojnah, ni mogla več pomagati svojim soplemenjakom. To je izrabila rimska država, ki se je stopnjena jačala na Apeninskem polutoku ter se bližala Jadranu. Pod pretvezo zaščite te grške kolonije je zanetil Rim dolgotrajno vojno z Iliri. Ogorčeni boji so se bili med Rimljani, Ardijejci in Dalmati okolu dve in pol stoletji. Najslavnejši rimski vojvode in celo cesarji so osebno morali voditi te vojne. Šele v začetku 1. stoletja p. Kr. je bila sprav ljena v red rimska provinca Dalmacija. Na koncu I. veka se je razširila od reke Raše do Mati v Albaniji, na vzhodu pa do Kolubare in Ibra v Srbiji.

Rimljani, znani kot realni državniki, so takoj uvedeli, da gospodarski procvit Dalmacije, njena edinstvenost in romanizacija zavise od dobrih zvez z balkanskim zaledjem. Zato so začeli graditi mnogo cest z glavnim pravcem proti Posavju in Beogradu, odkoder je šla glavna cesta v Carigrad.

Posebno je cvetela Dalmacija z glavnim mestom Solin za časa Dioklecijana, Dioklecijan je preživel zadnja leta svojega življenja nedaleč od mesta, v palači, kjer se zlivata v eno moč in lepota, borbeni Zapad in profinjeni Vzhod. V tej palači je bil ubit poslednji rimski cesar Julij Nepot.

Dalmacija je v tistih časih slovela daleč naokolu po svojem bogastvu in na darjenosti. Dajala je svetu cesarje, pisatelje in mučenike ter se je povzpela do vrhunca svojega blagostanja.

Kulturni pregled

Gluma

(Časopis udruženja glumaca Srba, Hrvata in Slovenaca.)

V Splitu že izhaja nekaj mesecev to glasilo (bolje nego germanizem «časopis» enako Zeitschrift!) jugoslovanskih glumcev (t. j. igralcev, pevcev in gledališkega strokovnega osobja). Uredniki se menjajo, a program ostaja. Zadnja, kongresna številka je prav dobra in tudi po opremi okusna. Naslovni list nosi v zelenem tisku dekorativen rob ter zgoraj trajev, spodaj lovorjev venec, v sredini zlati naslov «Glumac». Risbe je izvršil slovenski kipar prof. Svit. Martinovič-Peruzzi. Številko sta uredila Srb Jovan Jeremić in Slovenec Rade Pregarc. Program lista je izražen v pozdravnem članku: Dobro nam došli! Tu čitamo o narodnem edinstvu, o lepši, bolj bratovski bodočnosti treh v eno nacijo stopljenih plemen in o skupnem cvetu naše nacionalne umetnosti. Iskra najbolj stvarnega jugo-[illegible]enstva in nove edinstvene rasne jugo[illegible]ovenske umetnosti naj razširita našo moderno kulturo! Jugoslovenski glumec ne pozna separatizma, nego mu je vsa Jugoslavija ena nedeljiva domovina, vsi jeziki jugoslovenski enako mili in sveti! Zdrava, modra načela.

Nadaljnja vsebina je prav dobra. Jeremić poroča o splitskem narodnem pozorištu, ki obstoja od leta 1893., oziroma od 16. oktobra 1921. Split goji dramo, operetto in opero. V poslednji sezoni je imel 222 predstav. Dr. Lj. Karamon poroča o rimskem teatru v Solinu, čigar ruševine so odkrili lani. Nadalje sledita črtici o zgodovini gledališč v Beogradu in Zagrebu. Boško Tokin piše o nalogah prestolniške pozornice v članku «Od Ibsena do G. Kaisera»; prof. Drag. Lapčević o «Prirodnem v glumi», Dragan Aleksić o filmu, glumi in drugem, Il. Slatin o redu in delu pri gledališčih, dalje o prozi kot važnem členu glumske plastike, Jak. Gotovac o jugoslovenski (narodni) operi, A. Vereščagin razpravlja «je li moderna umetnost matematična», a Vinko Kisić o kritiki. Nato slede poročila krajevnih odborov o njihovem delovanju (Zagreb, Ljubljana, Novi Sad, Osijek, Skoplje, Maribor, Sarajevo, Subotica), o proslavi 25letnice Dobrice Milutinovića v Beogradu ter nekrologi. Zvezek, 48 str. velikega albumskega formata, prinaša v tekstu 33 ilustracij in portretov odličnih jugoslovenskih umetnic in umetnikov, članov udruženja i. dr. Dodano je še veliko število inseratov, važnih za gledališča.

«Gluma» je tako krasno, vsebinsko zrelo in po svojem jugoslovenskem duhu močno glasilo, da ga najtopleje priporočamo. Naročile naj bi ga zlasti vse naše kavarne in knjižnice.

Grafična razstava Milenka D. Gjurića v Zagrebu. Grafik profesor M. D. Gjurić je 10. t. m. razstavil v zagrebškem Ullrichovem salonu svoja dela, po številu 90 kosov. Kritika je z razstavo zadovoljna. Poudarja Gjurićevo agilnost. toda mu obenem očita treznost na račun umetnostne dispozicije. V zaslugo pa mu šteje realistiko, s katero Gjurić ume vedno doseči oni čar, ki daje slikarskim izdelkom obeležje zanimivosti.

«Teater», časopis za odersko umetnost v Zagrebu je nastopil drugo leto svojega obstoja. Ureja ga g. Božidar Zajčić. Številka od 10. septembra prinaša članke o Ogrizoviću in Donadiniju, o zagrebškem in japonskem gledališču itd. Na ovitku se nahaja slika pokojnega dramatika Milana Ogrizovića.

«Hudožestveni teatr» ne bo gostoval v Pragi? Praški listi poročajo, da je moskovski «Hudožestveni teatr» odpovedal svoje dogovorjeno gostovanje v praškem gledališču na Vinohradyh. Gostovanje bi bil moral nastopiti 27. t. m. Raz loga odpovedi gostovanja v praških listih ne najdemo.

Nova češka gledališča. V praškem gledališču «Apollo» (prej «Adria») na Vaclavskem trgu se bo nova sezona vršila po smernicah pariškega gledališča «Grand Guignol». Izvajale se bodo ekscentrične enodejanke, veseloigre in salonske igre. V prvi sezoni se uprizore češke, francoske, angleške, španske, ruske, jugoslovanske in italijanske novitete. — Nekdanje Hašlerjevo gledališče «Luzerna» se je preobrazilo v «Komedijo». Prostori so nanovo adaptirani, prerejeni in opremljeni z najmodernejšimi tehničnimi pripomočki.

Sofijsko gledališče. Gledališka sezona v Sofiji začne s 1. oktorbom. Predstave se bodo vršile v «Svobodnem teatru». Repertoar še ni določen, da, gledališče nima seda niti enega sposobnega režiserja, vsled česar je bolgarska vlada poslala igralca Ognjenova v tujino, da poišče tam primerno moč, ki bo vodila bolgarsko gledališče tako dolgo, dokler tej nalogi ne doraste kdo izmed domačih oderskih umetnikov.

R. S. F. S. R. To je naslov patetične simfonije, iznajdba ruskega komponista J. J. Poljferova, pristaša programne glasbe, ki hoče v svojem delu v tonih predočiti revolucijo in meščansko vojno v Rusiji.

Zgodovinske najdbe blizu Prizrena. Te dni so v Prizrenu odkrili več važnih zgodovinskih najdb. Pod cerkvijo sv. Mihaela, nekdanjo zadužbino carja Dušana, so našli krasen mozaik in del nadgrobne Dušanove palače. To odkritje je zgodovinsko velevažno, ker se bo z njegovo pomočjo dalo določiti mesto Dušanovega groba, o katerem obstoje doslej le hipoteze. Tudi druga najdba je zanimiva. V prizrenski cerkvi sv. Petke se je odkrila freska lika kralja Miljutina, ki je izvrstno ohranjena. Ta freska je tem važnejša, ker je slika kralja Miljutina v Gračanici zelo nepopolna.

Prof. Kljaković v zagrebški zgodovinski cerkvi sv. Marka. Dalmatinski rojak, slikar prof. Kljaković okrašuje zadnje čase z velikimi freskami zagrebško cerkev sv. Marka. Doslej je popolnoma dovršil dve sliki: Jezusov grob in Lazarjevo vstajenje. Prva ima dimenzije 6.50 × 4.50 m, druga 7 × 6 m. Umetnik izgotovi še več slik, za katere je potrebni denar že na razpolago. Za dosedaj izgotovljene slike vlada veliko zanimanje. Občinstvo je z njimi jako zadovoljno, pa tudi strokovnjaki jih odobravajo.

Evropejski repertoar newyorške gledališke sezone. Newyorški dopisnik haaškega «N. R. Courant» poroča o predstoječih uprizoritvah evropejskih del na newyorških odrih sledeče: Letošnja sezona newyorških odrov bo zelo bogata na evropskih delih. V prvi vrsti pričakujejo Američani Hudožestvenega teatra iz Moskve, ki je že lani žel med newyorškim gledališkim občinstvom silne uspehe. Repertoar Hudožestvenikov se letos še bolj izpopolni; nastopila bo v ansamblu tudi Stanislavskega žena, Marija Lilina. — Dalje bo v Ameriki gostovala Eleonora Duse. Nastopila bo v osmih matinejah in sicer v ibsenovkah «Strahovi» in v «Gospa z morja» ter v treh kosih italijanskih avtorjev. — Reinhardt uprizori Vollmoellerjev «Mirakel», Tilla Durieux nastopi v celem ciklu Strindbergovih dram. Družba Grand-Guiguol iz Pariza bo gostovala deset tednov. Nastopila bo dnevno in odigrala svoj pariški repertoar v francoskem jeziku.

Najboljši danski roman, ki je zaslužil bogato nagrado založništva «Gyldendals Boghandel, Nordish Forby» v znesku 50 tisoč danskih kron je M. J. Ancker Lorsenovo delo «Kamen modrih». Snov romana je religiozno-psihološka.

Das literarische Echo — Die Literatur. Dosedanji berlinski polumesečnik «Das literarische Echo» izpremeni s 1. oktobrom svoje ime v «Die Literatur». Naloga mu ostane ista kakor doslej, samo uredniški del se znatno razširi.

Aleksander Moissi v Kristijaniji. Slaven gledališki igralec Aleksander Moissi je pred kratkim gostoval v Kristijaniji na Norveškem. S svojim nastopom je dosegel takšen uspeh, da je moral gostovanje podaljšati.

Kongres za estetiko. Poročali smo že, da se dne 11. oktobra v Halle (Nemčija) sestane kongres za estetiko. Na kongresu bo niz predavanj zelo zanimive vsebine. Sodelovale bodo prve osebnosti umetniškega in znanstvenega sveta sodobne Nemčije. Prof. Utitz bo govoril «O ustvarjanju umetnika». Poleg njega bodo poročali o temi še Busoni, Walter, Grotius in Wilh. v. Scholz. O «Umetniškem ustvarjanju s stališča psihijatrije» bo predaval Hans Prigorn. Referirala bosta Gensemann in A. Kronfeld. O «Filmu in umetnosti» bo govoril Julij Bab; poročala bosta F. Murnau in V. E. Poders. Leopold Jeszner bo razmotrival vprašanje «Režija kot umetnost»; referirala bosta Paul Bekker in Ludwig Morcuse. O «Plesu kot posebni umetnosti» bo govoril Rud. v. Laban, dočim bodo o glasbi predavali in poročali: H. Abret, Busoni, Schering in J. Schünemann.

M. E. Saltikov — N. Ščedrin:

Zajec

Nekoč se je zajec zagrešil pred volkom. Bežal je, vidite — nedaleč od volčjih gozdov, volk ga je zagledal in zaklical: «Zanjka, postoj, predragi!» Zajec pa ne samo, da se ni ustavil, ampak celo še bolj se je pognal v beg. Tedaj pa ga je volk s tremi skoki došel in mu govoril: «Ker se nisi takoj na mojo prvo besedo ustavil, ti predlagam to-le: da ti vzamem življenje s tem, da te raztrgam. Ker pa sem jaz sedaj sit, in je tudi moja volkulja sita, in imam še za pet dni zaloge, zato sedi pod ta-le grm in počakaj, da prideš na vrsto. Morda . . . ha, ha, . . . te celo pomilostim!»

Zajec sedi na zadnjih nogah pod grmom in se ne gane. Samo o enem premišljuje: čez koliko dni in koliko ur bo prišla smrt. V ono stran se ozira, kjer je volčji brlog, toda od tam gleda nanj bleščeče volčje oko. Drugič pa je bilo še hujše; volk in volkulja sta prišla ven in sta se začela izprehajati po poljani mimo njega. Pogledata nanj, volk nekaj pove volkulji po volčje in obadva bušketa v glasen «ha, ha». Tudi mladiči skačejo za njima, laskajo se in šklepetajo z zobmi. Ubogemu zajcu pa srce kar zastaja.

Nikdar ni tako ljubil svojega življenja, kakor sedaj. Bil je pravi zajec in je že pogledoval za hčerko vdove zajkle in se je hotel ženiti. Saj je ravno k njej, k svoji nevesti bežal takrat, ko ga je pograbil volk. Čaka ga čaj in njegova nevesta, ki misli: «Izneveril se mi je veternjak.» Morda pa tudi, da ga je čakala, čakala in se zaljubila v druzega . . . Morda se je pa tudi zgodilo: revica se je igrala v grmičevju, pa jo je zalotil volk in . . .

Ubožec premišljuje vse to in solze ga zalivajo. Evo vam, take so zajčje sanje. Ženiti se je nameraval, kupil je samovar, si že umišljal, kako bo z mlado zajkljo pil sladek čaj in namesto vsega — kaj ga je doletelo. In koliko mu je le ostalo ur do smrti?

Neke noči pa je tedaj sedel in dremal. Sanja se mu, da ga je volk imenoval uradnikom za posebna opravila in kamorkoli pride, povsod ga sprejemajo, k njegovi zajkljі pa tuji pohajajo v goste . . . Naenkrat pa ga je nekdo sunil pod bok. Ozre se in . . . bil je nevestin brat.

«Tvoja nevestica umira,» je govoril. «Slišala je, kakšna nesreča te je zasegla in se je za eno uro onesvestila. In sedaj premišljuje samo eno: kaj bom res tako umrla, ne da bi se poslovila od svojega najdražjega!»

Ko je poslušal obsojenec te besede, se mu je srce trgalo v kosce. Zakaj vse to; s čim je zaslužil tako grenko usodo. Živel je pošteno, za revolucijo se ni vnemal. nikdar ni nohajal z orožjem v roki; vedno je hodil le po svojih opravkih, . . . ali naj bo za to smrt! Smrt, le pomislite, kakšna beseda je to. Pa ne smrt samo njemu, ampak tudi njej zajkljі — sivki, ki je kriva samo v tem, ker je njega veternjaka vzljubila. Kako rad bi bil pohitel k njej, prijel bi jo s prednjimi šapami za uhlje in bi jo tolažil in po glavi gladil.

«Beživa,» je medtem vzkliknil poslanec.

Ko je obsojenec slišal to besedo, se je za trenotek osvestil. Pogumno se je postavil in povesil uhlje po hrbtu. Toda ne smel bi bil tedaj pogledati na brlog. toda on je pogledal. In vztrepetalo mu je zajčje srce.

«Ne morem,» je govoril, «volk ne bi dovolil.»

Volk je pa medtem vse videl in vse slišal in je po volčje pošepetaval z volkuljo: najbrž je hvalil zajca za njegovo blagosrčnost.

«Beživa,» je zopet kliknil poslanec.

«Ne morem,» je ponovil obsojenec.

«Kaj pa šepetata tam in stikata glave,» je naenkrat zavreščal volk.

Oba zajca sta se onesvestila. In tako je bil tudi poslanec vjet. Prigovarjanje straži k pobegu, kakšna kazen že obstoja po pravilih za to? Ah, težko bo sivki zajkljі brez ženina in brez zajca, — oba bo požrl volk.

Zavedla sta se zopet dolgoušca — toda pred njima volk in volkulja že škrlplje z zobmi; obojih oči pa se svetijo v temi kot svetiljka.

«Saj nisva nič . . . vaše blagorodje . . . tako med seboj . . . rojak me je prišel obiskat!» je jecljal obsojenec in ves mrl od strahu.

«Seveda, nič, nič . . .! Saj vas poznam. In ne vtikajte prsta v usta. Povejte kaj in kako!»

«Takole je, vaše blagorodje,» se je tedaj zavzel nevestin brat: «moja sestrica, njegova nevesta, umira in prosi, ne bi li ga mogli izpustiti samo za toliko časa, da se poslovi.»

«Hm, . . . to je pa lepo, da nevesta tako ljubi svojega ženina,» je izpregovorila volkulja. «To se pravi, da bodo imeli mnogo zajčkov, in da nam ne bo zmanjkalo hrane. Tudi midva se imava rada z volkom in tudi midva imava mnogo volčičev. Koliko jih je vseokoli raztresenih, štirje pa živijo pri nas. Volk o volk, pusti, da se gre ženin poslovit od neveste.»

«Ampak pojutrajšnjim sva ga hotela snesti.»

«Saj bom, vaše blagorodje, takrat že nazaj, . . . takoj se obrnem, saj sem, . . . takoj se vrnem,» je hitel obsojenec in se pri tem tako hitro zaokrenil, da je bil sam volk vesel in je pomislil: «Ej ko bi bili moji vojaki taki.»

Volkulja pa je vzdihnila in moledovala:

«Pojdi že, pojdi, zajec. Ab, kako ljubi svojo zajkljo.»

Volk se temu ni upiral. samo. da bo ob poteku roka zopet nazaj. Zato pa je pridržal nevestinega brata kot talca.

«Če se čez dva dni ne vrneš ob šestih zjutraj,» je rekel volk, «bom snedel njega mesto tebe; če pa se vrneš, bom snedel obadva, morda vaju tudi . . . ha, ha, . . . pomilostim.»

Dolgoušec je poletel kakor strelica iz loka. Beži, da se kar zemlja trese. Gora se ne umakne, zato kar korajžno na njo; rek, — on nič ne išče broda, ampak se kar vrže vanjo in plava, blato — na vsakih pet korakov enkrat skoči. Ali je pa tudi šala: priti za deveto goro, iti še na oddih, oženiti se («zagotovo se oženim,» si je zatrjeval vsako minuto), potem pa nazaj, volku pod zobe.

Celo ptiči se mu čudijo, in govore: «Pa pravijo «Moskovske Novosti», da zajec nima duše, ampak vrag vedi kaj, pa evo vam, kako se nosi!»

Končno je le pribežal. Kolika je bila radost tega ni mogoče niti napravljičiti niti opisati. Ko je sivka zajkljі ugledala svojega dragega, je celo na bolezen pozabila. Vzpela se je na zadnje noge, si nadela boben in začela na njem kavalerijski marš, in tako zelo iznenadila svojega ženina. Vdova-zajklja pa sama ni vedela, kaj naj bi storila; kam naj bi ga posadila, s čim pogostila. Od vseh strani so pritekle tete, botri, sestrice — vsi so z ugodjem gledali ženina in morda so mu bili tudi nevoščljivi sladkega priprizka.

Iz življenja in sveta

Žena mora biti lepa

Dokler le more! So moški, ki so jim všeč druge žene, le lastna ne. Kajti lastna žena je grda, nerodna itd. Za lastno ženo je vsake žrtve škoda, za druge žene nobena. Lastna žena žanje doma le grobosti, za druge žene ni noben poklon prevelik. Tako je marsikje. Celo na Slovenskem!

Na Angleškem se je začela akcija proti takim načelom. Tudi angleški puritanci uvidevajo, da je najbolje, najpametneje in najceneje, če je lastna žena lepa. Zato so začeli priporočati kosmetiko. Niti šmink in pudra ter raznih past ne obsojajo več. Metodistovski duhovniki so na svojem zborovanju sklenili, da je dolžnost žensk, preskrbeti si ugodno zunanjost, in lady Lucija Duff-Gordon, ki ima v angleški modi glavno besedo, je istega mnenja. Napisala je vrsto člankov, ki se vsi zaključujejo z refrenom: Žena mora biti lepa, dokler le more! Prejela je celo kopo pritrjevalnih pisem tudi iz moških krogov. Ta pisma zdaj objavlja.

Neki zakonec piše, da je «nasprotnik tistih povprečnih Britancev starega stila, ki so glede žensk zastarelih in omejenih nazorov, ki se takoj razrepenčijo, ako se drzne lastna žena poslužiti pudra in šminke». Za te ljudi je žena nemo, pasivno bitje brez vsake ambicije, brez veselja za lepoto, bitje, ki ne pozna ne modistke, ne frizerke i. dr. Tako je nastal dolgočasni tip Angležinj ogl'ate postave in moških manir. «Možje, ki svoje žene tako odgajajo» — piše ta Anglež — «so ali skopuhi ali prevejani hinavci. Doma so puritanci, a izven doma so jim našminkani in napudrani obrazi silno všeč; doma so po starih šegah strogo resnobni, drugje pa imajo vedno odprte roke za vesele tuje ženske, ki porabljajo šminko in puder na cele sode. Doma so sitneži, da so lahko izven obitelji tem večji veseljaki...» Jaz pa imam v svojem zakonu drugačno politiko. Jaz celo sam prigovarjam svoji ženi, naj bo lepa in naj z vsemi sredstvi dviga in ohranja svoje dražesti; jaz sam hočem, da mi je žena vedno zelo lepo oblečena po najnovejši modi. Zato pa sem doma lahko vedno zadovoljen, meditem, ko so drugi Angleži zadovoljni rajši izven doma. In menim, da je moja politika tudi cenejša. Moja žena je najbolj srečna ženska na svetu in jaz imam posebno veselje veselej, kadarkoli se z njo pokažem v javnosti. Zadovoljno kvitiram občudovalne poglede drugih mož na svojo ženo. Nihče ne verjame, da je resnično moja žena, ker je zmerom tako lepa in oblečena po najnovejši modi»...

Takih pisem je prejela lady Duff-Gordon še mnogo; med njimi tudi pismo nekega pisatelja, ki poroča, da obdarja svoje mnogoštevilne sorodnike le s kosmetičnimi sredstvi, ker gleda rad okoli sebe lepe in čiste ženske obraze. Žena naj se mnogo koplje, umiva, bavi s telovadbo, da ostane prožna in vitka, naj pospešuje in neguje svojo lepoto, a tudi goji duševnost: čita naj in misli! Potem najde mož vse doma, kar mu želé srce, okus in pamet.

Najhitrejše živali

V največ slučajih se smatra za najhitrejšo žival zajca. Toda zajec ne more zavzemati te slave v živalskem kraljestvu; tako trdi neki angleški prirodoslovec, ki sestavlja statistiko živalskih zmožnosti v hitrosti in vztrajnosti in ki daje prednost pred zajcem psu hrtu. Prvovrsten hrt lahko teče kratke proge z brzino več nego 50 km na uro, med tem ko zajec zmore samo 45 km. Najhitrejše živali so hrt, konj, antilopa, zajec, lisica in volk. Ugotavljali so hitrost teh živali s pomočjo stopp-ure, ko so bile zasledovane, čez odmerjen prostor in pa z merjenjem njihovih sledov na sneženih ravninah. Človek vztraja lahko največ do 32 km na uro in to seveda samo na progi, dolgi 100 m. Toda nobena izmed zgoraj imenovanih živali ne more obdržati svoje hitrosti na daljših progah; največ vzdržita v hitrem teku lisica in volk.

Navadno so divje živali vztrajnejše kot pa domače. Znano je, da preteče zasledovan volk v eni noči čez 160 km in prekosi s tem najvztrajnejšega konja. Nasprotno je pa konj kot domača žival na kratkih progah hitrejši kot divje živeči konji in dober konj, ki nosi poleg tega še jezdeca, prehiti vsakega divjega mustanga. Šampijon vztrajnosti med živalmi je pa gotovo dromedar. Med tem ko preteče dirkaški konj progo 100 km s hitrostjo 30 km na uro, teče sicer dromedar prvih pet ur samo 125 km, toda tekel bo po cel teden dnevno po 12 do 14 ur z isto hitrostjo, kakor prvi dan in to še celo pri tako majhni uporabi hrane, da bi konj poginil od lakote že čez par dni.

O preprogi

Preproga se smatra v Evropi za luksuzni predmet, popolnoma nepotreben in ljudje prejšnjih stoletij ga sploh niso uporabljali v praktične svrhe. Nasprotno ga pa spoštujejo orijentalci kot največjo svetinjo, na kateri kleče opravljajo svoje vsakdanje molitve in pri njihovem izdelovanju ne štedijo niti s časom niti dragocenim materijalom. Zato se ne bomo zmotili, ako trdimo, da je nastanek ornamentnih orijentalskih preprog religijoznega izvora. Za to govori že ornamentika na preprogah, ki nam predstavlja stare religijozne motive, včasih seveda stilizirane do popolnega nespoznanja. Tako spominjajo n. pr. veliko ornamentov arabskih preprog zadnjih stoletij na staroegipčanske svete živali in druge simbole. Tu najdemo v trikotu stiliziran simbol šotora in piramide, reke in različnih črk, triangla in strehe, klobuka in puščic in v mnogih slučajih tudi simbol svete Trojice. Tri — in četverokoti se ponavljajo v različnih varijantah, prepleteni s križi ali cvetlicami, ki igrajo v ornamentih arabskih preprog veliko vlogo. Ti geometrični vzorci se torej ne smejo smatrati kot brezpomembno igračkanje, ampak kot dokaz, da niso stilizirani motivi orijentalskih preprog niti rastlinske vrste niti kakega drugega izvora, ampak samo religijoznega, simbolnega značaja.

Damski sport

Dovolj je že bilo debate, katera vrsta sporta je za dame najprikladnejša. Mnoge gospe, ki so v prvi vrsti ali pa sploh le vdane vestnemu gospodinjstvu, trdijo, da pridna gospodinja z vsakodnevnimi opravki opravi tudi vse sportne discipline. Toda gospodinjstvo ni naloga vsake dame in tudi med prvimi jih je dovolj, ki si po celodnevnem poslu želijo razvedrila in zabave s tem, da se posvetijo katerikoli sportni panogi.

Ampak, kakor je enostavno vprašanje, kateri sport je za dame najprikladnejši, tako enostaven je tudi odgovor: vse vrste sporta, ki ne rušijo prirodne ženske dražesti in ne škodujejo nežnejšemu ženskemu organizmu. V okviru teh glavnih smernic naj si dame izberejo sportno panogo sodeč po lastnih nagibih in po svoji sposobnosti v telesnem in — financielnem smislu. Plavanje, drsanje, ski, lahka atletika in posebno veslanje, ki je najbolj idilično... Sicer pa je stara stvar, da se vsaka dama, ki se loti sporta, odloči takoj za več vrst, da je po vremenskih prilikah preskrbljena za vse štiri letne čase.

Plavanje in drsanje, oziroma sankanje, je naši mlajši generaciji že povsem prešlo v kri iz enostavnega razloga, ker so te vrste sporta pristopne že v rani mladosti in ne zahtevajo preteških stroškov. Težja stvar pa je s tenisom in sabljanjem, ker se pri obeh sportih ne sme štediti z izdatki. Značilno pa je, da so tudi v onih časih, ko nabavni stroški niso bili preveliki in jih je lahko utrpela vsaka sredinje situirana devojka, gojili ta dva sporta le ozki krogi. Pri nas so pač še tehtni filistrozni predsodki, da tenis uživa privilegij le premožnih slojev in da sabljanje sploh ni ženski sport, kar je seveda čisto napačno, ker baš pri sabljanju lahko najde ženska dražest in gracije popoln izraz. Pač pa se naše dame gotovo ne bodo odločile za težko atletiko in boksanje. Tema neestetsko učinkujočima panogama se mora oporekati sportska vrednost. Tudi nogomet je preveč enostranski in lahko rodi težke posledice; rokomet pa je pri nas že našel svoje ljubimke. Najobsežnejše področje, ki ga dame bolj in bolj osvajajo, je lahka atletika. Ako se njene številine vrste spretno gojijo, delujejo najpovoljneje in vodijo k zelo lepim uspehom. Pri tem je treba poudariti okolnost, da samo korektni sportski kostim deluje estetsko!

K vsemu naglašamo, da žensko sportovanje ne sme biti pretirano. Pametna dama mora pri vsaki vrsti sporta zelo ekonomično trošiti svoje sile, svojo sposobnost in — dražest!

Berlinska policija

Neki berlinski list je nedavno obelodanil zanimive podatke o berlinskem redarstvu. Iz objavljenega gradiva izhaja, kakšna administrativna metoda vlada danes v Berlinu.

Policijsko poslopje ima 103 sobe. 90 od teh sob je napoljenih samo z omarami. V omarah leži na sto in sto milijonov spisov, v katerih je zbrano nad 20 milijonov imen. Policijski arhiv v Berlinu datira še iz leta 1778. in je ponos in dika vsakega Prusa. Imena so razvrščena po abecednem redu in kjer je več enakih imen, tam je pri vsakem imenu zopet po abecednem redu dodan kraj rojstva. Na ta način se berlinska policija uspešno bori proti morebitnim pomotam in vodi točno evidenco vseh ljudi, s katerimi ima opraviti.

Najnavadnejše ime v Berlinu je Schulz. V Berlinu je Schulzev nič manj nego 250 tisoč. Statistični uradi so izračunali, da se vsaj vsakih 24 ur rodi po eno dete s priimkom Schulz. Policijska direkcija si pri Schulzih pomaga s tem, da jih ima razvrščene po ulicah. Ako se je otrok rodil v Kochstrasse, tedaj se dete imenuje Kochschulz itd.

Na berlinskem policijskem ravnateljstvu se vsak dan prijavi ali oglasi okoli 16 tisoč ljudi Seveda je treba za ogromno poslovanje s tolikimi strankami največje previdnosti in vzornega reda. Koliko litrov črnila, koliko vagonov papirja in koliko truda je treba, da berlinska policija v redu vrši svojo službo, tega berlinski listi ne poročajo, gotovo pa je, da mora biti pavšal za to poslovanje precej velik. Toda kljub velikim nalogam s katerimi se mora policija neprestano boriti, se vendarle služba vrši v najvzornejšem redu, o čemer se lahko prepriča vsakdo, ki pride v Berlin osebno.

Gospodarstvo

Likvidacija industrijskih podjetij Jadranske banke

Nesrečna politična kampanja Jadranske banke je ta nekdaj cvetoči in narodno pomembni zavod vedla od krize do krize, od težkoče do težkoče. Ako bi imela stvar neprijetne posledice samo za udeležene osebe, ki akcijo vodijo, pred vsem za g. Čira Kamenarovića in veletrčca Ivana Kneza, ki nosi zanj moralno odgovornost, bi nihče ne našel posebnega zanimanja za te dogodke. Ker pa je v nevarnosti premoženje delničarjev Jadranske banke, vlagateljev in premnogih eksistenc, zato postaja zadeva tudi za vso javnost važna. Vrhu tega je obesila banka svojo usodo v najbolj vsiljivi meri na hrbet radikalski stranki, za katero plačuje celo dnevnik s celim štabom uslužbencev, ki pa jo bo za to prijateljstvo še glava bolela.

Poslednji čas prihajajo v javnost nove vznemirljive vesti. Po uničenju Jadranske banke v Trstu, kjer je delničarstvo izgubilo vse in za delnico v visokem nominalu dobilo delnico tukajšnje Jadranske banke neznane vrednosti (delnice Jadranske banke namreč ne kotirajo ne na zagrebški ne na beograjski borzi), prihajajo na dan nove, vedno resnejše neprilike.

Dasi je uprava Jadranske banke, ki se nahaja v politični areni, s svojim vsakodnevnim izstopom v javnosti izgubila vsako pravico na obzirnost, za danes ne bomo objavljali v poučenih gospodarskih krogih čisto nezoričnega dejstva glede solvertnosti zavoda. Iz Bosne prihaja vest, da je likvidacija industrij Jadranske banke v polnem teku, in to je, kar bi moralo zaposliti tudi vlado in vso javnost.

Po preobratu se je nacijonalizirala cela vrsta industrij v naši državi. To delo je bilo potrebno, ker bi sicer stalno ostali gospodarska kolonija inozemstva. Tedaj je Jadranska banka uživala veliko zaupanje in je na ta način prišla v poštev pri raznih nacijonalizacijah. V Sloveniji je bila udeležena pri pivovarni Union, papirnici Vevče, Kranjski stavbeni družbi, Strojnih livarnah, železarni na Muti, v Bosni pri sarajevski pivovarni, železarni v Zenici itd.

Politična poteza g. Kaemnarovića in njegove v gospodarskem svetu nečuvene metode so spravile ves zavod in vse, kar je z njim v zvezi, ob dobro ime. In tako je banka prisiljena prodajati svojo delniško posest. Iz Sarajeva se javlja, da je Jadranska banka izpadla iz sarajevske pivovarne in vseh bosanskih železnih industrij. V Sloveniji je istotako prodala udeležbo pri železnih industrijah in se umika iz dušikove tvornice v Rušah ter pivovarne Union v Ljubljani. Prodala je udeležbo pri železarni na Muti. Torej likvidacija na celi črti.

Ako bi banka prodala svojo udeležbo po ugodnih pogojih in domačinom, bi istotako ne bilo povoda za kritiko. V tem slučaju bi samo potrjevalo to dejstvo strašen memento, naj se merodajni gospodje umaknejo, če je sploh še čas rešiti se prepada. A Jadranska banka prodaja svojo udeležbo pri industrijah neugodno, in sicer tujcem. Imamo pred sabo tužen proces decionalizacije najvažnejših industrij. Zenica, Muta, pivovarna Sarajevo so zopet v nemških rokah. Kar je bilo po preobratu pridobljeno, je zapravljeno in zavrženo.

Proces se razvija z vso naglico. Kakor lavina se podira pod rokami brezvestnih špekulantov in avanturistov gospodarska zgradba, ki preti pokopati pod seboj še mnogo. Vlada, kakor izhaja iz objavljenega za Jadransko banko tako žalostnega komunikéja, je morala vse to videti. Njena dolžnost je, upreti se decijonalizaciji naših industrij. Mi bomo te dalekosežne dogodke zasledovali z vso pazljivostjo.

Nova davčna bremena

(Vojnica (prej vojaška taksa) in prispevek za vojaška vozila.)

«Službene Novine» z dne 6. t. m. objavljajo zakon o ustrojstvu vojske in mornarice, s čigar materijalnim delom sta se na novo uveljavila dva državna davka, namreč *vojnica*, ki se je pri nas pobirala dosedaj kot vojaška taksa, in *posebni davek za vozila*, ki se bo pobiral v višini invalidskega davka od vseh davčnih zavezancev.

1. Vojnica.

Vojnico bodo plačevale za službo v vojski ali mornarici stalno ali začasno nesposobne osebe, dalje zadruge, premoženja in podjetja onih oseb, ki se na katerikoli način ognejo zakoniti službi v vojski ali mornarici ali ki radi zapora ali izgube državljanskih pravic ne morejo osebno služiti. Plačila vojnice so oproščene osebe, ki prejemajo invalidsko podporo ali ki so se ponesrečile v vojni službi, in končno osebe, ki so umobolne, gluhoneme, slepe ali hrome ter nesposobne za katerokoli delo, ako plačujejo manj nego 20 Din neposrednih davkov.

Vojnica znaša za osebe, ki so za službo stalno ali začasno nesposobne, 50 odstotkov, za vse druge, ki se ognejo službi ali ki ne morejo vsled zapora itd. osebno služiti, pa 100 odst vsakoletnega neposrednega davka. Plačilna obveznost traja od dovršnega 20. do dovršenega 50. leta. Za plačilo vojnice jamčijo roditelji vojnici zavezane osebe.

V Sloveniji se je z uveljavljenjem vojnice dosedanji položaj bistveno poostril ne le glede dobe plačilne obveznosti, ki je podaljšana za 5 let, torej na 30 let, ampak tudi glede odmerne podstave. Odmerno podstavo je tvorila dosedaj le dohodnina, v *prihodnje se bo pa vojnica odmerjala od vsote vseh posrednih davkov*. Radi tega se bo krog plačilnih zavezancev izdatno razširil, ker bodo vojnico plačevale tudi osebe, ki so bile plačila vojaške takse oproščene, ako njihovi skupni dohodki niso dosegli vsote 2500 Din na leto.

Nasprotno pa so razbremenjeni roditelji oseb, ki so dosedaj bili zavezani plačevati *takozvano roditeljsko takso, ker bodo v bodoče te takse oproščeni, pač pa bodo jamčili za plačilo njihovim sinovom predpisane vojnice.*

2. Prispevki v remontno-vožarski fond.

Za kritje stroškov povodom nabave in vzdrževanja potrebnih konj za topničarsko vprego, jahalnih konj in volov, mornarskih in suhozemskih prevoznih sredstev in drugih potrebščin za vozila, dalje za plačilo odškodnine za živino in prevozna sredstva, ki se odvzemajo posestnikom v mirnem ali vojnem času, se bo poleg davka pobiral poseben pribitek za vozila in stekal v posebni remontno-vožarski fond. (Remontno-komorski fond.)

Pribitek za vozila bodo plačevali vsi davkoplačevalci v višini invalidskega davka. Plačila pribitka so oproščeni le oficirji, stalni vojaški duhovniki, kapelniki in tehnični poslovodje v aktivni službi, dalje parobrodna društva in lastniki plovnih objektov (razen luksuznih) na morju in rekah glede teh objektov.

Dosedaj se je enak pribitek v obliki 5 odst. doklade na neposredne davke po čl. 72. zakona o ustrojstvu vojske pobiral edino na ozemlju bivše kraljevine Srbije.

Zakon o ustrojstvu vojske in mornarice je stopil v veljavo z dnem 6. t. m. Iz praktičnih razlogov bi bilo priporočljivo, da bi se vojnica in novi pribitek začela pobirati v Sloveniji še le od dne 1. januarja 1924., ker bi pobiranje od kateregakoli datuma sredi leta povzročilo tako davčnim uradom kakor davčnim zavezancem obilo dela in zmešnjav.

Predno se začneta pobirati nova davka v Sloveniji, se mora v interesu izenačenja novih bremen v novi finančni zakon poskrbeti za postavno določilo, da se dohodnina, ki se pobira v nekaterih pokrajinah, ne všteva v odmerno podstavo za vojnico in invalidski davek, ker bi bile sicer pokrajine, v katerih se ne pobira dohodnina (Bosna, Hercegovina, Srbija in Črna gora) z novimi davki manj obremenjene nego ostale pokrajine, ki plačujejo na dohodnini več, nego znašajo vsi ostali donosni davki.

Opozarjamo naše poslance in gospodarske korporacije, da povodom razprav o finančnem zakonu za leto 1923/24. poskrbe za popolnitev obstoječih določil glede obeh gori navedenih novih zakonov.

NARODNA BANKA SHS.

Stanje 8. septembra 1923.

Aktiva (v milijonih Din; v oklepajih spremembe napram stanju 31. avgusta): kovinska podloga 430.5 (+ 1.1), posojila 1520.5 (+ 47.8), račun za odkup kronskih novčanic 1238.2, račun začasne razmene 373.1, državni dolg 2957.2, vrednost

---

Samo ženin se ni mogel ustaliti. Ni se še dosti naljubil s svojo nevesto, ko je že rekel:

«V kopališče bi rad šel in se potem čim preje oženil.»

«Kako se ti mudi!» je šaljivo pripomnila mati zajklja.

«Nasprotno, bežati bo treba. Volk me je izpustil samo na določen čas.»

In tedaj je povedal vse, kako in kaj. Pripovedoval je in grenke solze so ga zalivale. Nič se mu ne hoče, da bi se vrnil, pa vendar se je treba vrniti. Vidiš, dal je besedo; in zajec drži na svojo besedo. Premišljevale so tetke in sestrice in vse so izjavile na en glas: «Resnico si govoril, dragec; kadar ne daš besede, delaj po svoje, kadar jo pa daš, jo pa drži. Nikdar se še ni zgodilo v našem zajčjem rodu, da bi zajci prevarili.»

Hitro se pripoveduje povest, še bolj hitro pa teko opravila pri zajcih. Zjutraj so zajca vpregli v zakonski jarem, zvečer pa se je on že poslavljal s svojo mlado ženo.

«Čisto gotovo me bo volk požrl,» je govoril, «toda ti mi ostani zvesta. Če boš pa dobila otroke, jih strogo vzgajaj. Najboljše je, da jih daš v kakšen cirkus: tam samo tolčejo na boben in se tudi nauče streljanja z grahom.»

In naenkrat je brez premisleka zopet pristavil:

«Toda, morda me volk . . . ha, ha, . . . pomilosti.»

Toda med tem, ko se je zajec veselil, obhajal svatbo, so se na obširni pokrajini, ki je ležala do voljčjega brloga, vršile velike nezgode. Na enem mestu se je utrgal oblak, tako da je reka, katero je zajec preje igraje preplaval, silno narasla in prestopila bregove po deset vrst na daleč. Drugje je zopet kralj Aron napovedal kralju Nikiti vojno in se je borba vršila prav na zajčjem potu. Zopet drugje je izbruhnila kolera in je bilo treba na sto vrst okoli potegniti karantensko verigo. Poleg tega pa so volkovi, lisice in ovce stražile na vsakih par korakov.

Toda dolgoušec je bil premoten; že preje je tako izračunal, da so mu ostale tri ure več. Toda ko je premagoval eno oviro za drugo, mu je postajalo vedno bolj hladno pri srcu. Beži že ves večer, beži že pol noči, noge so mu vse krvave, na bokih ima kožo raztrgano od vej, oči so mu motne, iz ust tišči krvavo peno, toda koliko poti ga še čaka. In vedno mu stoji pred očmi brat - talec. On sedaj pač sedi pri volku na straži in premišljuje: «Čez koliko časa bo pač moj dragi tovariš tu.» Spomnil se je na to in se še bolj zagnal v beg. Ne ustavi ga niti gora, niti dolina, niti gozd. Kadarkoli se je le nekoliko razburil, se je takoj zatajil, da ga razburjenje ne bi zadrževalo na poti. Sedaj ni čas niti za bolest, niti za solze; naj mirujejo vsa čuvstva, dokler ne reši tovariša iz voljčje pasti.

Toda mrak je začel legati na zemljo; sove, čuki, netopirji so poletali po zraku; bilo je vedno hladneje. Naenkrat je vseokoli potihnilo, kakor da je vse izumrlo. Dolgoušec pa beži in misli samo na eno: «Ali naj tovariša pustim na milost in nemilost?»

Zažarel je vzhod; najprej so se na daljnem horicontu nalahno pordečili oblaki, nato vse bolj in bolj in končno je vzplamtelo. Zabliščala se je rosa v travi: prebudile so se ptice v drevju; zganili so se hrošči, črvi, črički. Od nekod se je dvignil dim; po ovsu in rži je šel kakor lahen šepet, vse glasneje in glasneje . . . Dolgoušec ne vidi in ne sliši ničesar, samo eno mrmra pred seboj: «Svojega tovariša sem izdal, izdal!»

No, vendar končno, gora. Za to goro je blatna ravan, na njej pa voljčji brlog . . . Prepozen si, dragi, prepozen.

Zadnje sile je napel, da je skočil na goro. Je že tam. Toda uč več že ne more teči, že peša, torej ne bo dospel?

Voljčji brlog je pred njim kakor na dlani. Nekje v dalji bije v zvoniku šest, in vsak udarec pada kakor težek kamen v ubogo srce izmučenega tekača. Ob zadnjem udaru se je dvignil volk iz brloga, se potegnil in v zadovoljstvu pomahal z repom. Stopil je k talcu, ga zgrabil s šapami, zasadil kremplje vanj, da bi ga raztrgal na dvoje. En del zase, druzega pa za volkulio. In tudi za mladiče: obstopili so očeta in mater, si brusili zobe in tulili.

«Tu sem, tu!» je vzkliknil dolgoušec z glasom, kakor tristo zajcev skupaj, in takorekoč skočil z enim skokom iz gore v dolino.

In volk ga je zagrabil.

«Vidim,» je rekel: «da se lahko zanesem na zajce. In zato sem se tako odločil: sedita sedaj v naprej pod tem grmom oba in koncem koncev vaju, . . . ha, ha, pomilostim.»

Olimpijski dan

Olimpijski dan je danes in je nekako želeti, da bi bilo lepo vreme, že radi tega, da bomo mi filistri, videli, in spoznali, kaj nam prinaša dan današnji. Veliko je napovedanega in vsi čakamo, da bi bilo mnogo izpolnjenega. Pa ne bo!

Predviden je dopoldne štafetni tek skozi Ljubljano. Saj ne bo uspel! Gospodov štafetnikov že dolgo nismo videli trenirati po lepih ljubljanskih ulicah, in ko so zadnjič — o Binkoštih — dirjali v kratkih športnih hlačicah in dresih, jim je «Slovenec» kar odkrito povedal, da v Ljubljani brez škornjev, kamižole in kožuhov ne gre izzivati — morale. Če gospode štafetniki odtlej niso na orlovskem stadionu opravljali kuluka, jim je za danes sodba že pisana.

Za popoldanske ure sta na igrišču Ilirije napovedani dve nogometni tekmi. Med Slovanom in Akademiki ter med Ilirijo in kombiniranim Hermes-Jadranom. To si pojdemo ogledat! Pa naj si p. n. nogometaši ne domišljajo, da radi fonda za udeležbo naše države na Olimpijadi v Parizu. Mar se svetovne Olimpijade in skrivnostni fondi tičejo nas — publike?! To je interna športna zadeva; toda mi s pojdemo tekmi ogledat iz same krvoločnosti! V časopisju se «druka» za Ilirijo češ da je sestava kombiniranega moštva tako močna, da postaja zmaga za Ilirijo jako negativna. Mi pa pravimo, da bo zmagal tisti, ki bo dopoldne raztrgal največ «Orjune»; eksempla docent, in pa Gradjanskega vprašajte za recept!

Tudi v teatru je pred poldnevom na čast Olimpijade matineja. Naj bo, in n dvomimo, da bo uspela. Ampak mi vprašujemo: zakaj je pa sportna tombola odpovedana? Zaradi slabega vremena? To je kratkomalo izigravanje naše lojalne potrpežljivosti. Obračamo se tem potom na Ljubljan. tombolaški podsavez — saj je po tolikih letošnjih tombolah menda že konstituiran — da nam točno objavi dan in kraj športne tombole. Zanjo se p prikrajšati ne damo! In če je še ka tablic na razpolago, naj se čimprej ra prodajo; morda jih nekaj odkupi pokr jinska uprava ali pa medicinska fakulte ta, ki še nima kompletnega inventarja

Torej, današnji Olimpijski dan naj izteče po naši dobri volji. Če bo dež, pr poročamo dežnike in pelerine. Pri ton boli — kadar bo — se pa nedvomno v dimo ob lepem vremenu. Zdravo!

Sportska publika.

avnih domen 2138.3, saldo raznih ra-
ov 218.4. Skupno 8876.5.
asiva: vplačani del glavnice 21.9, re-
vni fond 5.2, *novčanice v obtoku*
2.8 (+ 123.5), državni račun začas-
razmene 373.1, državne terjatve 64.8
. 12.4), razne obveznosti 382.0 (—
t), terjatev države za založene dome-
2138.3, nadavek za nakup zlata za
vnico in fonde 48.1. Skupno 8876.5.

TRŽNA POROČILA.

Novosadska blagovna borza (15. t.
) *Pšenica:* baška, 79 — 80 kg, 2 odst.,
vagonov 345.5 — 350; baška, 79 — 80
, 3 vagoni 345 — 345.5; baška, Tisa,
vagonov 347.5; baška, 79 — 80 kg,
odst., 100 odst. kasa, povpraševanje
25. *Ječmen:* baški, jari, 2 vagona 280.
ges: baški, ponudba 250; sremski, po-
dba 255. *Turščica:* baška, 6 vagonov
75 — 270; baška, okrogla, 2 vagona
0; baška v storžih, 8 vagonov 120;
ijska v storžih, 7 vagonov 125; bela,
vagon 300. *Fižol:* beli, baški, 3.5 vago-
500. *Moka:* baška, «0», 2 vagona 522.5
555; «0», dvojno sipka, 1 vagon 565;
», 1 vagon 490; «5», 2 vagona 440 —
0; «6», 7 vagonov 382.5 — 392.5. *Otro-*
: baški, v papirnatih vrečah, 1 vagon
9; v jutinih vrečah, 1 vagon 150. Ten-
nca nespremenljena.

Tedensko poročilo z žitnega trga. *
našem trgu se je prošli teden poslo-
lo živahno, največ za izvoz in za mli-
. Cene so se nekaj učvrstile. Pšenica
je tržila: baška 350, banatska 342.5
srbska 330 pariteta Beograd. Po ječ-
menu je bilo isto tako živahno povpraše-
anje pri zadostni ponudbi; notiral je:
aški (64 — 65 kg) 260, jari (68 kg) 280,
evovrstni sremski (71 — 72 kg) 310.
Oves brez zanimanja. Turščica se je sla-
o nakupovala. Tendenca v moki je bila
rijaznejša, vendar je bilo zaključkov
alo; konzum je slab. Oživljenje se pri-
akuje samo v slučaju znižanja carine na
oko. Konzum otrobov je postal nekaj
ečji.

HMELJSKA TRŽNA POROČILA.

Žalec *(Savinjska dolina)*, 15. septem-
bra. Najhitreje se bo koncem tega tedna
pri najugodnejšem vremenu končalo tu-
di obiranje poznega hmelja, ki je naj-
boljše kakovosti in lepe barve, četudi rast
sebul ni povsem enaka. Pridelali bomo
letos več hmelja, nego smo pričakovali.
Ves letošnji pridelek v Savinjski dolini
e ceni na 6000 metrskih stotov, katerih
rednost znaša najmanj 60,000.000 Din.
Danes se plačuje za 1 kg od 105 — 110
Din. Od vsega pridelka se je dobra tret-
ina že prodala po 100 — 120 Din za 1
kg. Inozemski kupci pridno kupujejo naš
izboren hmelj, od katerega so prvi vago-
i že na potu v inozemstvo. Večji hme-
jarji pa še čakajo s prodajo. — *Društ-
vno vodstvo.*

Žatec *(Češkoslovaška)*, 14. septembra.
Mirno razpoloženje. Cene neizpremenjene
med 3000 do 3300 Kč za 50 kg.

Nürnberg *(Nemčija)*, 14. septembra.
Mirno. Nekoliko cenejše.

DOBAVE.

Dobava orodja. Pri ravnateljstvu dr-
avnih železnic v Subotici 28. t. m. ofer-
alna licitacija glede dobave raznega
orodja (svedrov, kladvov, nemških ključ-
ev itd.).

Dobava sena in slame. Pri intendan-
uri Dravske divizijske oblasti v Ljublja-
i 25. t. m. druga ofertalna licitacija gle-
de dobave 600.000 kg sena in 270.000 kg
slame, dne 24. t. m. pa pri komandi voj-
ega okruga v Mariboru glede dobave
00.000 kg sena in 260.000 kg slame.

Prodaja skladišča v Mariboru. V
isarni inženirskega oddelka Dravske di-
izijske oblasti v Ljubljani, Kongresni
rg 1 25. t. m. ob 11. dop. javna ustmena
raža za prodajo skladišča v Einspiler-
vi ulici v Mariboru.

Dobava mesa. 20. t. m. se bodo vršile pri vojnih okrugih v Mariboru in Celju ter pri komandah mesta v Slovenski Bistrici in Dolnjem Dravogradu, 21. t. m. pa pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani in pri komandi mesta v Ptuju ponovne ofertalne licitacije glede dobave mesa za garnizije Maribor, Celje, Slovenska Bistrica, Dolnji Dravograd, Ljubljana in Ptuj za čas od 1. oktobra do 31. decembra 1923.

(Predmetni oglasi so na vpogled v trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.)

= **Štiridesetletnica Zadružne Zveze v Celju** se vrši obenem s 4. jugoslovanskim zadružnim kongresom od 4. do 7. oktobra 1923. v Celju. 4. oktober je posvečen sejam, 5. in 6. oktobra se vrši glavna skupščina in kongres Glavnega zadružnog saveza u Beogradu, 7. oktobra pa proslava štiridesetletnice Zadružne Zveze v Celju. Slovenske zadrugarje obiščejo takrat ne le voditelji zadružnega gibanja iz vseh pokrajin naše države, temveč tudi odlični gostje iz Anglije, Francije, Švice in Češkoslovaške. Bilo bi le umestno, da bi tudi zastopniki slovenskega zadružništva obiskali v čim večjem številu to prireditev. Udeležbo je treba zaradi prenočišč (v navedbo števila noči) javiti Zadružni Zvezi v Celju do 30. septembra.

= **Izplačilo obresti za bosanski železniški posojili iz leta 1898. in 1902.** Pišejo nam: Kljub temu, da so bili s finančnim zakonom z dne 31. julija 1922. v proračunu odobreni krediti za izplačanje obresti za bosanski železniški posojili iz leta 1898. in 1902., obresti teh posojil še do danes niso bile izplačane, kakor se tudi ni izvršilo povračilo ob priliki zamenjave kronskih novčanic pridržanih zneskov izpod 250 Din, dasi je bilo tudi to odrejeno z istim finančnim zakonom. Vse to se ni zgodilo kljub neštetim oficijelnim obljubam. Tako se izpodkopava ugled državne uprave. Ali se izplačevanje obresti zavlačuje morda zaradi tega, ker so s tem prizadeti samo prečani? Opozarjamo na navedena dejstva merodajne kroge, da poskrbe za izvršitev finančnega zakona in za čimprejšnje izplačilo zgornjih obresti, odnosno odteglja-jev.

= **Nepravilno postopanje inozemskih zavarovalnic.** Pišejo nam: Ko je po prevratu začela avstrijska krona rapidno padati, so razne inozemske zavarovalnice takoj opustile svoja zastopstva v Sloveniji in se branile sprejeti nadaljnje premije v jugoslovanskih kronah, da bi jim ne bilo treba zavarovalnino v jugoslovanskih kronah likvidirati, ne glede na to, da so zavarovanci skozi dolgo vrsto let plačevali zavarovalne premije v zdravi valuti. Ena takih zavarovalnic je tudi Splošna nizozemska zavarovalna družba v Amsterdamu (Allgemeine Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente Amsterdam), katere tukajšnje zastopstvo je po prevratu izginilo kakor kafra. Generalno zastopstvo te družbe na Dunaju se brani sedaj zavarovancem izplačati zapadlo zavarovalnino v jugoslovanskih kronah. Vlada bi morala nekaj ukreniti, da se zavarovanci zaščitijo pred sleparskim postopanjem nizozemske Maatschappij in njej podobnih izkoriščevalk.

= **Komisija za pregled uvoznih in izvoznih predmetov** se je sestavila v finančnem ministrstvu. Njena naloga je sestaviti pregled vseh uvoznih predmetov, iz katerega bi se moglo videti, kateri uvozni predmeti bi se mogli obremeniti z večjo uvozno carino.

= **Pregled o cenah izvoznega in uvoznega blaga.** Iz Beograda javljajo, da se je v ministrstvu trgov. in industrije osnoval odsek, ki bo zbral podatke o cenah raznih predmetov tako v naši državi kakor v inozemstvu, in to o onih predmetih, ki se uvažajo in izvažajo.

= **Kongres srbskih zemljoradniških zadrug** se vrši 29. in 30. septembra v Somboru.

= **Nova železniška ozkotirna proga Paračin-Stalac** je bila dne 4. septembra svečano izročena prometu. Tako je dobil Paračin zvezo z Zaječarjem. Iz Stalača pelje normalnotirna proga v Kruševo, od tam pa ozkotirna v Užice. Tudi proga Užice-Vardište se v kratkem izroči prometu. S tem bo vzpostavljena tudi zveza s Sarajevom in tako indirektno prva zveza vzhodne Srbije z Jadranskim morjem. Koncem oktobra bosta tudi progi Beograd-Topčider-Mala Krsna in Beograd-Požarevac končani. Dograditev teh prog ima namen, razbremeniti progo Beograd-Niš.

Velik napredek gostilničarskega šolstva

Po zaslugi gostilničarske zadruge v Ljubljani imamo zabeležiti velik napredek slovenskega gostilničarskega šolstva, ki bo prav izdatno izpopolnil naše strokovno šolstvo.

Znano je, da se je gostilničarsko strokovno šolstvo pri nas opiralo do sedaj le na znane predvojne gostilničarske tečaje, ki so sicer v polni meri storili svojo dolžnost, vendar pa nikakor več ne odgovarjajo vedno rastočim zahtevam modernega gostilničarstva. Radi tega se je posebno od leta 1914. dalje, ko se je že imela otvoriti redna gostilničarska šola, kar pa je izbruh vojne preprečil, intenzivno in smotreno delovalo na to, da se ta oživotvori kakor hitro mogoče. S posebno vnemo se je ta akcija vršila v zadnjem času. Po več kakor enoletnem trudu se je «Osrednji zvezi gostilničarskih zadrug za Slovenijo v Ljubljani», ki je to delo od ljubljanske zadruge prevzela, posrečilo s pomočjo tangent od prenočnin, ki jih pobirajo mestni magistrati v Ljubljani, Mariboru, Celju in Ptuju, pridobiti prav izdaten fond za šolo, ki se je v letu 1923. še znatno pomnožil.

Na ta način je ustvarjena zdrava podlaga za ta velevažni kulturni zavod. Da je bilo mogoče ustvariti imenovani fond, gre zahvala sledečim gg.: bivšemu ministru in pokrajinskemu namestniku Iv. Hribarju; predsedniku gostilničarske zveze Fr. Kavčiču, osobito pa zastopniku Zveze za tujski promet dr. V. Krisperju in zvezinemu tajniku Pintarju, ki so si v tej zadevi stekli največ zaslug.

Da bi stvar hitreje napredovala, se je pod okriljem osrednje zveze gostilničarskih zadrug osnoval poseben šolski odbor, kateremu je Trgovska in obrtna zbornica v Ljubljani votirala prav znatno subvencijo za izvršitev naloge. Takoj na to so se vršila pogajanja z gostilničarsko zadrugo v Mariboru ter se je sklenilo, da se za prvo ustanove v Ljubljani in Mariboru pravilne in strokovne nadaljevalne šole po vzorcu svetovno znane dunajske šole. Samo ob sebi je umevno, da se pouk potem razširi tudi na Celje in Ptuj. Administracijo bode vodil v to sestavljen šolski odsek, za pedagoško vodstvo je namenjen mestni učitelj g. Fr. Gorazd, ki je že svoječasno sodeloval pri gostilničarskih tečajih. Pripravlja se dalje strokovna knjižnica, kakor tudi druga učna sredstva.

Kako velikega in dalekosežnega pomena je taka strokovna šola za Slovenijo, je razvidno iz tega, da se bo z njeno pomočjo povzdignilo naše šolstvo, gostilničarstvo in natakarstvo, a tudi tujski promet se bo zelo izpopolnil. Našemu izborno kvalificiranemu gostilničarskemu naraščaju pa se bo odprla nadebudna pot po celi državi, saj je že danes ta naraščaj po svojih izbornih lastnostih na jako dobrem glasu, vsled česar ga povsod zelo iščejo.

Dne 6. t. m. se je vršila tozadevna važna seja pri oddelku ministrstva trgovine in industrije v Ljubljani pod predsedstvom šefa tega oddelka g. dr. Marna. Te seje so se udeležili gg. vlad. svetnik ravnatelj Šubic, ravnatelj dr. Böhm, dr. Lubec, učitelj Gorazd, načelnik zveze gostilničarskih zadrug za Dolnje Štajersko gospod Božič, zastopnik mariborske gostilničarske zadruge nač. nam. g. Žnudrl, zastopnik interesentov hotelirjev Vek. Dolničar in zvezin tajnik Pintar. Pri dve uri trajajoči razpravi se je določilo najvažnejše fundamentalne priprave za čim skorajšnjo otvoritev šole, izbralo še posebej odsek, ki ima izvršiti vsa podrobna dela, to je učni načrt, finančni načrt, izvedbo pouka v Mariboru in Celju, glede lokala, učnih moči, učnih pripomočkov itd., tako, da smemo prav kmalu pričakovati uresničenja te že desetletja gojene želje po tako potrebni strokovni gostilničarski šoli.

Premog
Drva
Oglje
Excelsior-cement
Ia. strešna lepenka
najboljši! najcenejši!
pri
„Impex"
Ljubljana, Krekov trg št. 10
Telefon 70, 349.

Vertex
192

Stavbenik 128
RUD. ROČAK
v Trbovljah
Izvršuje vsa stavbena dela.
Lastno tesališče. Izdelovanje stopnic.
Teraco-tlak.
Brezkonkurenčne cene.

Najboljši premog, drva in oglje
kupite najceneje pri
Družbi ILIRIJA, Ljubljana,
Kralja Petra trg 8. — Tel. 220.
133

Inserirajte v „JUTRU"!

Enkrat
za vselej se Vam priporoča samo veletrgovina
R. STERMECKI,
Celje, ako hočete res dobro in poceni kupiti
190
ČEVLJE
ročno, domače delo, kakor tudi fine tvorniške, obleko za ženske, moške in otroke, perilo, klobuke, pletene jope, čepice in šale, kravate, rokavice, nogavice in sploh vso modno robo za dame in gospode. — Trgovci en-gros-cene.

Preluknjače
7 in 8 cm
THE REX Co., Ljubljana
158

Zahvala.

Podpisani se tem potem najiskrenejše zahvaljujem za ves izkazani trud in požrtvovalno delo gosp. dr. Crvinku, zdravniku na Polzeli, kateri je večtedensko zdravniško oskrboval mojo ženo ob bolečinah, katere je zadobila pri porodu.

Radi tega ga tudi najtopleje priporočam vsemu občinstvu.

Istočasno se tudi zahvaljujem njegovi gospe soprogi, ki je veliko žrtvovala in stregla z vso napetostjo in na ta način tudi pripomogla k zdravju moje žene.

Polzela, dne 13. septembra 1923.

4895 **Jurče Dankoveo.**

Vino
rizling, letnika 1922
Jabolka,
zlahna, zgodnja in zimsko, ter
Krompir 4915
ima naprodaj
Graščinsko oskrbništvo Boštanj
pri Sevnici.

Slavnemu občinstvu, kakor tudi vsem cenj. interesentom vljudno naznanjamo, da smo oddali glavno zastopstvo za naš patentirani ogrevalni aparat
„Toplodar"
za Ljubljano in ljubljansko okrožje tvrdki
„Jugometalija"
Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 18.
preje Produktivna zadruga kleparjev, inštalaterjev, kotlarjev, ki bo vse v Ljubljani in ljubljanski okolici naročene aparate postavila v brezhibno delovanje. Za vsak aparat jamčimo in prosimo, da se vsa številna naročila oddajajo tej tvrdki, ki jih bo precizno in solidno izpeljala. 4897
Kovinostiskarska industrija
R. Nipič & drug, Maribor

Velika izbira najnovejših modelov
in klobukov od klobučine (filz)
Žalni klobuki vedno v zalogi :-:
4900
v modnem salonu
Ida Škof-Wanek
naslednica
Ljubljana, Pod Trančo štev. 2
Predelovanje in preoblikovanje
damskih in moških klobukov -
Točna postrežba! Priznano solidne cene!

KONKURS. 4916

Prema naredjenju Komandanta Dravske divizijske oblasti J. br. 2524 od 3./9. 1923. g. Garnizonom odseka Ljubljanskog vojnog okruga u Ljubljani potreban je jedan državni garnizoni majstor za nadzor nad čišćenjem nužnika i održavanje u ispravnosti nužničkih sprava.

Kandidati, koji bi želeli primiti sve ove službe, moraju ispuniti ove uslove:

1.) Da su podanici Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca.

2.) Da su odslužili svoj rok u vojsci, što će dokazati dokumentima vojnih vlasti.

3.) Da nisu stariji od 40 godina, što će dokazati krštenicom ili uvere njem opštinske vlasti.

4.) Da su dobrog vladanja i primernog ponašanja, što će dokazati uverenjem opštinske ili policijske vlasti.

5.) Da nisu pod stečištom, što će dokazati nadležnim uverenjem.

6.) Da uz molbu priključe uverenje svega esnafa ili zavoda, da su ovej zanat izučili.

7.) Da su fizički zdravi i sposobni, što će se komisijski utvrditi prilikom izbora.

Svi oni, koji žele konkurisati, neka odmah pošalju svoje molbe sa traženim prilozima komandantu Garnizonog odseka Ljubljanskog vojnog okruga u Ljubljani. Kao dan konkurisanja odredjuje se 17./9. 1923. god. u 15. časova, kojeg dana neka se kandidati osobno prijave kod označene komande u kasarni Vojvode Mišića, objekt XV., ulaz iz Vojaške ulice, vis-à-vis firme Ranzinger, gde će se im saopštiti odluka o prijemu u službu.

Početna plata sistematična, kao i svi ostali dodatci za dotičnog majstora i članova njegove porodice su kao i kod drugih sličnih u državnu službu primljenih majstora.

Komandant pukovnik: **Mih. A. Nedić** s. r.

Pozor! Pozor!
VOZNI RED
vseh železniških, poštnih in avtomobilnih prog v Sloveniji
s priključitvijo na inozemske proge, s kurzno karto Slovenije v merilu 1 : 475.000
je ravnokar izšel!
Vsebina:
I. Splošni del: Cene za poštne vožnje. Železniška tarifa za prevoz potnikov in prtljage. Maksimalna tarifa za izvoščke. Kolkovine. Konzulati. Poštne pristojbine. Pristojbine za železniške nosače. Važne telefonske številke.
II. Železniški vozni redi: Direktni, spalni in jedilni vozovi. Odnos in prihod vseh potniških vlakov. Pregled vseh železniških prog.
III. Pocestni vozni redi: Poštni, avtomobilni.
IV. Seznam postaj.
V. Priloga: Kurzna karta Slovenije v merilu 1 : 475.000 z vsemi železniškimi progami in postajami, vse poštne in avtomobilne proge, vse poštne urade z označbo, če ima pošta brzojav, oziroma telefon.
Dobi se v vseh knjigarnah in trafikah za ceno 15·— Din.
Direktna naročila sprejema
Zvezna tiskarna in knjigarna v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1.
4910

Veliki inkvizitor

Ljubezenski roman iz najsramotnejše dobe človeške zgodovine.

In objela sta se in se potopila v blaženstva, ki jima ni enakih na zemlji...

Ko pa sta sedela zopet ob oknu in zrla hrepeneč na morje, sta oba naenkrat prestrašena vzkliknila.

Krčmi so se bližali dva moža in ženska, vsi v andaluzijskih obelkah . . . Kdo so? Ogleduhi? Familiari?

Pobledela sta . . . Mar je res vsega konec?

Estevan je objel Doloro, jo naglo poljubil, segel v žep po bodalo in zrl z groznimi očmi v vrata. Čulo se je spodaj v veži govorjenje . . . nato korakanje po stopnicah . . . nato trkanje . . .

«Sennor, odprite!» je dejal nizek moški glas.

«Kdo je?» je vzkliknil Estevan in tiščal drgetajočo Doloro nase.

«Jaz . . . Coco!» se je oglasil zunaj bivši zvesti alguazil.

«Kaj hočete?»

«Z vami gremo . . . Manofina, Culevrina in jaz Coco . . . Vesti prinašamo, vam in sennori,» je odgovoril Coco.

Estevan je skočil k vratom in jih odklenil. Zares, pred vrati so stali bivši familiarski sluga, bivši gardunijec in krčmar Coco ter bivša gardunijska člana Manofina in Culevrina.

«A kaj hočete vi tukaj v Cadixu?» se je čudil Estevan in jim velel v sobico.

«Sklenili smo: kamor vidva, gremo tudi mi,» je odgovoril Coco. «Prinesli smo vam pisma in listnico patra Jožefa . . . a najprej naj povem: Petra Arbuesa ni več med živimi!»

«Mrtev? Zakaj?» je planil Estevan.

«Pater Jožef ga je zabodel.»

«Joj, nesrečnik! A kaj je ž njim?» je vprašala grofica, držeč se za glavo.

«Vse je priznal. Bil sem na obravnavi. Maščeval se je za svoje roditelje, brata, sestro in nevesto ter za vse, ki jih je kdaj Peter Arbues trpinčil in pogubil . . . Nič se ni branil in bil je obsojen na smrt,» je pripovedoval Coco.

«Smrt! Vedno smrt, smrt, smrt!» je vzdihnil grof, Dolores pa je omahnila na postelj.

«Ah, in še kakšna smrt!» — Coco se je obotavljal.

«Celo vas, ki ste videli toliko strahot, je groza?» je vprašal Estevan, ves bled.

«Ah, dà, bilo je ostudno, obupno gledati,» je dejal Coco. «Bežal bi bil, ako bi ne imel službe. Zato sem moral gledati.»

In potem je povedal vse . . .

«Oh, ti angelski mučenik!» je ječala Dolores in jokala. «Koliko je moral pretrpeti ta neskončno blagi mož, da je končno storil tak zločin!»

«Tudi o vas je govoril na razpravi,» je dejal Coco. «Povedal je, da vas je rešil iz samostana karmelitank in iz ječe sv. oficija. In ker ste morali končno pobegniti, je dejal, je ostal čisto sam na svetu. Življenje mu je postala neznosna muka, in izvršil je naklep, ki ga je gojil celih sedem let.»

«O Bog, slutila sem, Estevan! Ker sem bila silno podobna njegovi nesrečni nevesti Pavli, je odlašal osveto in se toliko trudil zame in očeta!» je tožila Dolores. «Oh, kolike muke!»

Tudi Estevan je jokal. Ob oknu je stal, se delal, kakor da gleda na molo, a njegove solz polne oči niso videle ničesar.

Culevrina je sedla poleg Dolores na postelj, jo držala za roke, jih stiskala na svoje prsi in jokala ž njo vred. In spominjala se je dne, ko je to krasno ženo prišla izdajalsko vabit na izmišljen sestanek, ko jo je pomagala reševat iz pesti familiarov na Esplanadi, ko jo je sprejela v svoji sobici v taverni Buena Ventura in jo odvedla po skrivnih ulicah k stari Juani ter končno, ko ji je bila poročna družica v kleti gardunijske palače.

«Ah, sennora, strašne čase smo preživeli; a zdaj odidemo skupaj v mir in svobodo,» je dejala Culevrina. «Žal, da ne pojde tudi sennora Juana z nami.»

«Kaj se je zgodilo z Juano?» sta vprašala obenem grof in grofica.

«Tikoma, preden smo odšli iz Sevilje, nam je prišel povedat Mandamiento, kaj je ž njo,» je odgovoril Manofina. «Pobotala sva se, ko sem mu prisegel, da zatemnim velikega inkvizitorja vendarle, čeprav mi je prvič ušel. In potem smo se srečali kar trije v katedrali z bodali, pripravljenimi za Arbuesa . . . prehitel pa nas je, žal, pater Jožef . . .» In po tem uvodu je povedal, kar je doživel Mandamiento z Juano, ko so prinesli Jožefove razsekane ude pokopat v gardunijsko klet . .

«A še to vam moram povedati, da so zaprli sennora Rodrigueza de Valera,» je dejal Manofina naglo, da bi ga Coco ne prehitel.

«Joj, torej tudi vrli starec bo moral umreti! Njegov nesrečni jezik! Kolikokrat sem ga svaril! Sirotnik bedni!» je javkal Estevan.

«Brez skrbi zanj!» je pravil Coco. «Don Valero glumi prismojenca tudi v ječi. Dela se blaznega . . . igra vlogo velikega inkvizitorja . . . Zahteva pijač, deklet, muzike . . . ter pridiga strašno komično. Vse se mu smeje in ž njim imajo zabavo, kakršne oficijske ječe še ne poznajo.»

In pravil je anekdote, da sta se morala nasmehniti celo objokana Dolores in Estevan . . .

Medtem se je zmračilo, a pripovedovanja in jokanja še ni bilo konec. Mineval je vroč dan in skozi odprto okno je začelo pihljati hladno.

Iz krčme so prinesli dve lojevki. Tedaj je zagledal Estevan na mizi zavoj, prevezan in zapečaten z Jožefovim pečatom. V navalu novic ga je bil odložil in pozabil nanj.

«Fernandova-Jožefova zapuščina!» je vzkliknil zdaj. «Niti slutil nisem, da mi jo pošilja pokojnik . . . Pa kaj je v tem zavoju?»

Prerezal je vrvico, prelomil pečate in razvil platneni ovoj. Pojavila se je velika listnica iz najfinejšega safianskega usnja. V enem predelu je bilo na papirju zabeleženo veliko število menic in vsot, v drugem predelu so bile menice, v tretjem v rdeč atlas zavit demanten prstan in mal medaljon s črnim kodrom ženskih las. Bil je poslednji spomin na Pavlo! V četrtem predelu pa je bilo pismo naslovljeno na Estevana.

Hlastno ga je odprl in čital glasno:

«Sennor! Ko boste čitali to pismo, me ne bo menda več med živimi; ako pa uidem smrti po neverjetnem naključju, ostanem živ mrtvec. Ne obsojajte me zaradi čina, ki ga moram storiti! Redovnik sem — toda v prvi vrsti sem mož časti, plemič, Španec. Ako mogoče, naj me to dejstvo vsaj nekoliko opravičuje.

Inkvizicija Vam je vzela malone vse imetje; kar Vam je preostalo, ste do malega žrtvovali v borbi z velikim inkvizitorjem. Počastite spomin, ki mi ostane — tako upam in prosim! — prijazen s tem, da sprejmete priložene menice. Njih seznam in ostalih menic v pariški banki je priložen. Blagovolite jih uporabljati v ta namen, da ustvarite svoji gospej soprogi poslej življenje brez skrbi!

Prstanek in medaljon naj blagovoli sprejeti sennora Dolores v spomin name in na mojo Pavlo! Poljubljam jo v duhu na čelo in molim k pravičnemu Bogu, naj bo z Vami tako srečna, kakor bi bila srečna jaz in Pavla.

Prijateljski Vam stiska desnico Vaš

Fernand Vibery y Cazalla.

Pripis. Coco, Manofina in Culevrina so rešeni moralično. Pomagajte jih rešiti še socialno, sennor! Srčno dobri, značajni in sposobni ljudje so. Prepuščam Vam, da uporabite največ eno desetino mojega imetka v to svrho, da jim pomagate si ustvariti primerno in častno eksistenco. Vrli Coco je spreten krčmar, Culevrina izvrstna krčmarica, orjak Manofina pa jima pomagaj kot branjevec ali karkoli. Glavo ima, srčnost in pesti: več mu ni treba, da postane srečen mož svoje zveste Culevrine. Blagoslavljam jih! —»

Pretreseni so molčali, ženski pa sta tiho ihteli.

Tedaj je potrkalo na vrata in vstopil je guapo:

«Sennor, jadrenica odplove še nocoj! Veter je ugoden. Čoln že čaka, da odpelje sennora in sennoro na ladjo.»

«Kaj, tako nemudoma?» je vsknila Dolores. «O Bogu pravičnemu bodi hvala!» —

In uro nato so bili že vsi na krovu. Mornarji so že razpeli jadra, veter jih je napenjal, častniki so poveljevali . . . kolos, okorna masa lesa in železa je drgetala kakor v nestrpni želji, da se odtrga od verige . . .

Še par minut, in dvignili so sidro — ladja pa je mogočno zarezala v valove in zaplula — v svobodo . . .

Na nebu je stala večernica, velika in svetla.

Dolores in Estevan sta se na krovu držala objeta in gledala nazaj, kako se odmika kopno bolj in bolj — kako se utaplja v temo bolj in bolj ter se pogreza v nič — domovina, Španija . . . nesrečnica vseh nesrečnic na svetu.

In po licih so jima tekle solze, kaplja za kapljo.

«Morda nikoli več! Zbogom! — Konec — konec!» je šepetal Estevan ihteč . . .

Okoli in okoli je šumelo le morje ter se zaletavalo valovito ob ladjine boke.

Na nebu je pokazal mesec svoje bledo, srebrnasto lice in ožaril obraza plakajočih dveh beguncev. Kakor polje samega srebra, razorano s sijajnimi brazdami in pokrito s srebrnimi holmci, je bilo morje . . . kakor srebro so se lesketala jadra in jadrnica se je svetila kakor iz samega srebra.

Svečana tišina je vladala sredi prostrane oceanske samote, a brod je urno plaval po vodni ravnici, nosečbegunce v deželo, v kateri se je že pojavljala zarja svobode — tja v Francijo, odkoder se je rodila vsemu svetu svoboda in ki je tudi rodila možajunaka, ki je zabodel inkvizicijo — v domovino velikega Napoleona Bonaparta.

OGLAS.

Direkcija državne imovine „Belje“ v Kneževu (Baranja) javlja, da bo dne **20. septembra ob 11. uri dopoldne** v prostorih direkcije **pismena ofertalna licitacija za nabavo okoli 2000 vagonov črnega premoga,** proizvod naše ali katere tuje zemlje.

Pogoji licitacije so nastopni:

1. Dražbenik se mora zavezati, da premog takoj dobavi;
2. da v ponudbi navede provenijenco in vrsto premoga;
3. cene se morajo računati za vsako vrsto in provenijenco posebej, in sicer franko postaja Beli Manastir.

Ponudba mora biti kolkovana s kolkom za 20 Din in poslana v zapečatenem zavitku direkciji najpozneje do dne 19. istega meseca v Kneževu; a ponudniki, ki osobno pridejo, lahko ponudbe izroče na dan licitacije do 10. ure dopoldne odrejeni komisiji.

Kavcija za naše državljane s 5 %, a za tuje z 10 % se mora položiti v zmislu čl. 89 zakona o drž. računovodstvu.

Licitanti, ko pošljejo ponudbe pismenim pótem, pa ne pridejo osobno, morajo svoji ponudbi priložiti reverz o položeni kavciji.

Licitacija je za ponudnika obvezna takoj, za direkcijo pa, ko jo ministrstvo za finance odobri.

Pravico udeležiti se te licitacije imajo samo oni, ki s potrdilom pristojnih zbornic dokažejo pravico do tega posla in ki dokažejo, da so plačali davek za tretje četrtletje t. l.

Iz pisarne direkcije državne imovine Belje v Kneževu
dne 7. septembra 1923., g. Št. 9982. 4851

Tvornica ogledal in brusarnica stekla

ŠPLIHAL JAROLIMEK

BEOGRAD, Dubljanska ulica štev. 96

Telefon št. 25 — 92. Brzojavi: Fabrogledalo.

OGLEDALA z brušenim robom in brušena v vsaki obliki in izdelavi, umetniško vstavljenje stekla v okvire iz medi in bakra.

Brušenje stekla

za pohištvo, dekoracije, razkladnice, prodajalnične pulte, avtomobile, biljurnega stekla imamo v zalogi. Finska ogledala v zabojih.

PREDELAVANJE STARIH OGLEDAL. 4913

Naprodaj: 4911

Posestvo ob železnici na Gorenjskem, 13 oralov, 2 hiši z upeljano **gostilno in trgovino,** 15 parketiranih sob, krasno letovišče z vsem inventarjem za 350.000 Din

Nova hiša z upeljano **pekarijo** v večjem kraju ob juž. železnici za 85.000 Din.

Posestvo, 40 oralov, 10 minut od železnice na Dolenjskem za 200.000 Din.

Posestvo, 22 oralov, z enonadstropno hišo, gospodarskimi poslopji, lepimi gozdi, vinogradom, vse arondirano v ravnini ob glavni cesti, pol ure od postaje, za 250.000 Din.

Gostilna in trgovina z enonadstropno hišo, 15 sob, z lepim vrtom in gospodarskimi poslopji v večjem trgu Štajerske na zelo prometnem kraju za 300.000 Din.

Trgovska hiša, enonadstropna, z dvema prostima lokaloma, prostim stanovanjem ter lepim vrtom v večjem kraju ob železnici za 185.000 Din.

Posestvo, 17 oralov, z zidano hišo in gosp. poslopji na Dolenjskem za 125.000 Din.

Vile s prostimi stanovanji od 300.000 Din naprej.

Stanovanjske hiše v predmestju Ljubljane od 85.000 Din in na deželi od 25.000 Din naprej.

Več gostiln tudi z inventarjem v Ljubljani in na deželi, **stavbene parcele** od 15 Din za 1 m² naprej, dalje **razne obrtne in trgovske hiše, kmečka posestva, elektrarne, industrije, gozdna in vinogradna posestva.**

Pojasnila daje: **Realitetna pisarna v Ljubljani, Poljanska cesta 12.**

Sodarstvo Pichler

Maribor, Frančiškanska cesta 11

poleg merolizkusnega urada 4904

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela, kakor tudi vsakovrstne nove in stare sode po najnižjih cenah.

Theodolite, tachymetre, nivelacijske instrumente, planimetre, pantografe, nivelačne in trasirne letve, merilne trakove, libele, logaritmična računala, šablone za pisma, trioglata, prizmatična in druga precizna merila, risalno orodje, risalne stole, aparate za svetli tisk, svetlobne, prozorne in druge tehniške papirje ima stalno v zalogi

Viljem Sequardt

delavnica za precizno mehaniko 88

Ljubljana, Šelenburgova ulica štev. 4 (na dvorišču).

Vsa v to stroko spadajoča popravila se izvršujejo točno in solidno.

Josip in Rajko Turk

špedicijsko podjetje 4856

v LJUBLJANI, Vidovdanska cesta 3

prevzema ocarinjenje ter prevažanje vsakovrstnega blaga po najnižjih cenah.

Istotam se prodaja prvovrstno prešano seno na drobno in debelo.

Prodaja se tudi velik brek-voz in dva manjša, dobro ohranjena vozova na vzmetih ter 500 jutastih in 100 papirnatih vreč.

4861 **RAZGLAS.** Nc I 306/23.

Na predlog Antona, Franceta, Ane, Frančiške in Jožefe Stigelj in Mari Primožič se bo s sklepom okrajne sodnije v Laškem z dne 12. julija 1923. dovoljen

prostovoljna javna dražba

njih posestev vršila na licu mesta

dne 23. septembra 1923. od 10. ure dopoldne naprej.

Na dražbo pridejo posestva pod vl. št. 15 kat. obč. Okroglice, 106 in 144 ka obč. Radež brez pritiklin vsako posebej in se bo dražbalo najprej posestvo vl. š. kat. obč. Okroglice hiš. št. 10 v Razboru nad Loko pri Zidanem mostu, ki obsto iz hiše št. 10 v Razboru, gospodarskega poslopja in kozolca s skupnim površje 10 a 25 m², njiv s površino 3 ha 30 a 94 m², travnikov s površino 2 ha 05 a 80 m vrtov s površino 12 a 38 m², vinogradov s površino 50 a 39 m², pašnikov s površi 1 ha 38 a 51 m² in gozdov s površino 10 ha 91 a 28 m²; potem se dražbata p sestvi vl. št. 106 in 144 kat. obč. Radež vsako posebej, ki obstojita vsako iz kl in vinograda in pašnika s površino 43 a 78 m², ozir. 71 a 68 m².

Izklicna cena za posestvo vl. št. 15 kat. obč. Okroglice znaša 125.000 D za posestvi vl. št. 106 in 144 kat. obč. Radež pa za vsako 7500 Din in se pod ceno posestva ne prodajo. Vsak dražitelj mora pred pričetkom dražbanja polož kot vadij 10 % izklicne cene v gotovini ali hranilni vlogi v roke sodnega komisar

Dražbo predlagajoči lastniki posestev si pridržijo pravico, najvišje ponud v osmih dneh po dražbenem naroku sprejeti ali pa odkloniti.

Drugi dražbeni pogoji se morejo vpogledati v pisarni sodnega komisarja

Laško, dne 10. septembra 1923.

AVGUST DRUKAR, notar kot sodni komisar

Kupujte učne knjige

za

ljudske, meščanske, srednje in strokovne šole

v knjigarni TISKOVNE ZADRUGE v Ljubljani,

Prešernova ulica, nasproti glavne pošte.

Francoščino in kla
poučuje učiteljica, izpraš
v Parizu 4
Aneta Potočnik
Ljubljana, Aleksandrova
cesta št. 11, pritličje, le

Šentjanški premo
se dobiva po ugod
cenah v vsaki množ
Prodajni urad šentjanš
premogokopa v Ljublja
Krekov trg 10.

MARIJA GÖTZL

Ljubljana, Židovska ulica št. 8

Modni salon

damskih klobukov

Največja izbera

Domače vesti

KULUK SLOVENSKIH KULUKARJEV.

Naj nam «Slovenec» prizanese, da segamo v njegov revir, ampak eno bono še povedali o kuluku.

Kuluk ni naša beseda, pa se je s svojim orijentalskim čarom pri nas tako vdomačila, da bi bila vredna kupeta ali celo operete, samo rimo je težko najti zanjo. V tem oziru se je avtonomija seveda drugače odrezala, skoro že tako kakor Radićeva republika — vsemu svetu dika. Vse se ne more rimati, s političnih in praktičnih vidikov pa je glavno, da so klerikalni volilci enkrat prišli na svoj volilni saldo: Kuluk nad vse in za vse! Zdaj šele vedo, kaj opravljajo pri župniščih, kaj pri klerikalnih županstvih in kaj so jim poslanci SLS prinesli iz Beograda: Kuluk! . . .

Čisto se je že v domače šege utrdila navada, pripravljeni so krampi in lopate, — pa ti pride SLS z novim kulukom! Da izžene vraga z belcebubom, napove klerikalnim županom, da skličejo shode in sestavijo proteste — proti kuluku! Gospodje klerikalni poslanci, to ne gre! Kdor izpodbija lastne zasluge in pridobitve, pride pod kuratorja!

Čarobni kuluk prinaša Sloveniji zmešnjavo. Če še omenimo, da «Slovenec» opravlja lastni kuluk — ne po zakonu, temveč po radikalski misiji z Bleda — s tem, da na nas grešne demokrate meri s krampom in lopato, tedaj dobiva epopeja o kuluku svoj majestozni finale. Zato ostaneta kuplet in opereta o kuluku odveč; že zaradi mučne rime SS.

•

* **Krst prestolonaslednika.** Prestolonaslednik bo krščen 14. oktobra in takoj drugi dan se vrši poroka princa Pavla. Tem rodbinskim svečanostim bodo prisostvovali rumunski kraljevski par, rumunski prestolonaslednik s soprogo, grški kraljevski par, vojvoda od Yorka in rumunska princesa Ileana.

* **Pomembna petletnica.** Včeraj je poteklo pet let, odkar so naši dobrovoljci s svojimi tovariši iz srbske armade pod poveljstvom pokojnega vojvode Mišića na Dobrem polju in Vetrenику prodrli bolgarsko fronto, kar je bil početek udarcev, ki so zlomili centralne sile.

* **General Franchet d' Esperey v Skoplju.** Francoski maršal in naš častni vojvoda Franchet d' Esperey je v petek na potu v Bitolj obiskal tudi Skoplje in prisostvoval zadušnici za padle francoske junake. Njegov prihod je bil pravi triumf francosko-jugoslovanskega bratstva. Vse mesto je bilo v zastavah, meščanstvo in vojaštvo je navdušeno pozdravljalo bivšega poveljnika solunske fronte. Komandant armije general Terzić je priredil na čast maršalu banket. Na grobove francoskih vojakov so bili položeni venci. Maršal je bil izvoljen za častnega meščana Skoplja.

* **Olimpijski dan.** Danes se vrše širom naše domovine številne matineje in sportne prireditve, pri katerih se zbirajo sredstva in materijal za udeležbo jugoslovanskih sportnikov na velikih mednarodnih olimpijskih igrah, ki se bodo vršile prihodnje leto v francoski prestolici. Tudi naši slovenski sportniki so pridno na delu, da pokažejo, da se tudi Ljubljana zaveda velikega pomena, ki jih imajo olimpijske igre za vsak narod. Prepričani smo, da so naši sportni klubi storili vse, da bo moralen uspeh teh prireditev kar najpovoljnejši, dolžnost cenjenega občinstva pa je, da poseti vse današnje prireditve v kar največjem številu. Osobito opozarjamo na današnjo matinejo, ki se vrši ob pol 11. dopoldne v opernem gledališču. Matineje se bodo udeležili zastopniki civilnih oblasti z velikim županom dr. Lukanom na čelu, zastopniki vojaških oblasti s polkovnikom Vučkovićem, župan dr. Perič in številni drugi visoki gosti. Le v slučaju, če bo tudi naša širša javnost znalaceniti važnost in pomen teh prireditev, je upati, da bo tudi gmoten uspeh prireditev povoljen in na ta način omogočena našim sportnikom udeležba na bodoči olimpijadi.

* **Službena pragmatika.** «Uradni list» št. 86., ki je prinesel «Službeno pragmatiko za državne nameščence», je popolnoma razprodan, vsled česar naj se vsakdo, ki želi imeti še pragmatiko, obrne na Tiskovno zadrugo (Prešernova ulica 54), ki je izdala posebno brošurico s «Službeno pragmatiko».

* **Uradne ure pri glavni carinarnici v Ljubljani** trajajo do nadaljnje naredbe ob delavnikih od 8. do 12. ure in 14. do 17. ure. Ob nedeljah in praznikih urad za stranke ne posluje.

* **Izplačilo kuponov 7 odstot. investicijskega posojila.** Po odredbi ministrstva finance je bil stavljen upravi državnih dolgov pri Narodni banki na razpolago znesek 17,500.000 dinarjev v svrho izplačila četrtega kupona investicijskega posojila iz leta 1921. Izplačilo se bo vršilo pri generalni direkciji državnih dolgov, pri oblastni finančni direkciji v Novem Sadu, pri okrožnih in sreskih finančnih upravah, pri blagajnah finančnih delegacij in pri davčnih uradih, pri poštni hranilnici v Sarajevu in čekovnih uradih v Zagrebu in Ljubljani in končno pri bankah, pri katerih se je vršil vpis 7 odstotnega investicijskega posojila.

* **Vojaški dom v Sasi.** Nedaleč od bolgarske meje, v bližini Krive Palanke, vrši požrtvovalno svojo službo že nekaj mesecev četa pešadijskega polka iz Celja. Četi poveljuje Slovenec, poročnik g. Potočnik. Pod njegovim vzornim poveljstvom si je četa z neumornim delom zgradila Vojaški dom, ki je dika ne samo sela Sase, ampak tudi cele obale Vardarja. Sasa je zgodovinsko mestece, ker so si tu za časa kralja Uroša Sasi kovali prvi srbski denar, pa je po njih selo dobilo svoje ime. Z neznatnimi sredstvi, z lesom iz državnih gozdov je bila zgrajena lepa zgradba iz kamna in lesa, ki je 27 m dolga in 7 m široka. V notranjosti se nahajajo štirje oddelki, in sicer stanovanja za častnike, pisarna, skladišče za živila in stanovanje za vojake. Kuhinja se nahaja v posebni zgradbi. Svečani otvoritvi vojaškega doma, ki se je vršila dne 26. avgusta, so prisostvovali predstavniki vojaških oblasti in domači občinski zastop ter vse tamošnje prebivalstvo.

* **Občni zbor «Kluba naprednih akademikov v Celju».** Dne 13. t. m. se je vršil v Celju izredni občni zbor «Kluba naprednih akademikov v Celju», na katerem je bila sprejeta izpremenba pravil v tem smislu, da postane redni član kluba lahko vsak akademik slovanske narodnosti. Na ta način bodo postali člani kluba lahko številni češki in ruski akademiki, ki se nahajajo v celjskem okolišu. Klub celjskih akademikov deluje uspešno, zlasti v ferijalni dobi, ko je vse dijaštvo na počitnicah. Velike zasluge ima pri ljudski univerzi, ki v Celju prav vzorno deluje.

* **Prva adventistična poroka v Beogradu.** Beograjsko časopisje poroča, da se bo vršila te dni prva poroka dvojice, ki pripada adventistični sekti. Slovenec Mitšeler se poročoi z mlado Beograjčanko N. Atanackovič. Vseh pristašev adventistične sekte je v Jugoslaviji okoli 300, na celem svetu pa okoli 30.000. Kakor znano, pričakujejo adventisti skorajšnji povratek Kristusa na zemljo in nastop tisočletnega kraljestva.

* **Učiteljska prehrana.** Prejeli smo: V Sv. Pavlu pri Preboldu v Sav. dolini imajo oče in dva sina tri gostilne in dve mesarije, trije samski učitelji pa ne morejo dobiti tamkaj hrane, ker ne pijejo. Ali ni to sramota? Ako ubogi javni nameščenec zunaj na deželi ne pije, ker mu žalibog ne nese, ali naj tudi ne je? Včasih je veljal pregovor: Kdor ne dela, naj ne je! Merodajni činitelji naj napravijo v tem oziru red.

* **Poštni in telegrafski muzej v Beogradu.** «Službene Novine» so priobčile te dni statute glede ustanovitve poštnega in telegrafskega muzeja v Beogradu. Muzej se bo nahajal pod upravo ministrstva za pošto in brzojav in bo nudil jasno zgodovinsko sliko o razvoju in kulturnem vplivu poštnih, brzojavnih in telefonskih institucij v Jugoslaviji. Muzej bo dostopen javnosti vsako soboto.

* **Kongres lekarniških sotrudnikov.** Prošlo nedeljo se je vršil v Beogradu kongres apotekarskih sotrudnikov iz cele države. Razpravljalo se je za ves farmacevtski stan velevažna vprašanja. Memorandum, ki je bil na zaključku kongresa enodušno sprejet, podaja v glavnem zahteve apotekarskih sotrudnikov in vsebuje sledeče: Ogorčen protest vseh sotrudnikov proti ukinjenju enega najvažnejših oddelkov ministrstva narodnega zdravja — apotekarskega oddelka. Farmacevti pozivljajo ministra narodnega zdravja, da se realizara že davno zasnovani načrt lekarniških komor. Zahtevajo izenačenje lekarnarske zakonodaje ter priporočajo, da se razširi bosanski zakon, ki je najnaprednejši, na celo kraljevino; poleg tega pa tudi k njemu spadajoče uredbe in zakone, izdane od leta 1919. do sedaj. Poudarjala se je potreba rednega pregledovanja lekarn, kakor to predpisuje zakon. Potreba uvedbe farmacevtskih fakultet z vsemi semestri je nujna. Kongres je končno ogorčeno obsodil postopanje ministrstva narodnega zdravja, ki na kongres, kjer se rešavajo tako važna strokovna in stanovska vprašanja, ni poslalo nobenega delegata in sploh zanj ni pokazalo nobenega zanimanja.

* **Potovanje sportistov z južne meje po Jugoslaviji.** Sportni klub «Belasica» iz Štrumice v južni Srbiji namerava v kratkem prirediti potovanje svojih članov po Jugoslaviji. Sportisti z našega juga se ustavijo po programu tudi 2 dni v Ljubljani. Prvi dan polože venec na spomenik Prešerna. Za manifestacijo narodnega edinstva se priredi predstava «Boj na Kosovem». Drugi dan bo miting narodnemu edinstvu in za osvobojenje Istre in Gorice izpod italijanskega jarma. Tudi v Mariboru se vrši slavnostna predstava na čast sportskim gostom.

* **Novomeški drobiž.** (Spremembe posesti). Vilo Ilovsky pod Kapiteljskim hribom, last gospe Antonije Drgane, je kupil g. Josip eBrgmann ml. — Hišo v Strelliški ulici, nekdanja last pisatelja Janeza Trdine, je kupil od g. Gartnerja, pismonoše v Novem mestu, g. Mastnak, notar iz Trebnjega, ki je kupil v Dolgi ulici tudi Knobleherjevo hišo. — Na Glavnem trgu je kupil trgovec s klobuki, g. Šmale, od gospe Marice Škerjanc iz Maribora njen polovični delež na znani hiši «Jurc». — (Stavbena dela). Na potu proti grmski šoli zida hišo g. Žlogar, kanonik. — Hišo tik mostu je dal prenoviti g. Alojzij Grilc, tapetnik in sedlar. Na Glavnem trgu sta prenovila hiši trgovec Leopold Kopač in odvetnik dr. Ivo Ivanetič. — Hotel «Pri pošti», last trgovca g. Jakoba Pančiča je vzel v najem ljubljanski «Union» in ga preuredil v modern hotel z imenom «Union» pod vodstvom g. Kurenta, hotelirja v Velikovcu. (Razne stvari). Kopališče na Krki je za letošnjo sezono zaprlo. — Trgatev obeta biti dobra, vendar pa ne tako sijajna, kakor preteklo leto, ker je bilo premrzlo in preveč dežja.

* **Orjunaški proces v Mariboru.** Po preložitvi procesa radi odsotnosti Slavka Gruma je prejelo okrožno sodišče v petek iz Zagreba brzojavko, da se nahaja Grum v tamkajšnji vojaški bolnici. Razprava bo razpisana vnovič, čim bo Grum okreval.

* **Mariborski industrijalci imajo v torek,** 18. t. m. ob 15. v Goetzovi dvorani zborovanje, na katerem bodo sklepali o akciji za avtomatično telefonsko centralo, o socijalnem zavarovanju, obrtno-nadaljevalnih šolah in sprejemu čeških industrijalcev ki pridejo 10. oktobra v Maribor.

* **V obrambi učiteljske časti.** Mariborski klerikalni listi so zadnje mesece skrajno surovo napadli napredne učitelje, ki so zaman iskali zadoščenja. Listi se skrivajo za imuniteto poslancev, duhovnik Golec pa je na stvarne popravke odgovorjal še s podlejšimi napadi. Učitelji so posegli sedaj po samopomoči in izdali parolo: Bojkot Cirilovi tiskarni, ki financira «Stražo» in «Slov. Gospodarja». Bojkot se izvaja dosledno, podpirajo pa ga ostale mariborske knjigarne in trgovci s papirjem s svojo solidarnostjo in 15 odstot. popustom pri večjih nakupih v korist revnim učencem, tako da ima ta boj še socijalni učinek. Posledice so se že pokazale: ostudni napadi na učiteljstvo so namreč prenehali.

* **Stavka zagrebških zobotehnikov,** o kateri smo že poročali, je bila včeraj končana.

* **Stavka železničarjev v Bosni.** Dne 12. t. m. je izbruhnila stavka železničarjev na progi Olovo-Han-Pijesak. Proga pripada znanemu dunajskemu šumskemu koncernu Eisler in Ortlieb. Stavka je ekonomskega značaja, ves promet je ustavljen. Vojno ministrstvo je izdalo naredbo, da bo takoj izvršilo militarizacijo proge, ako se uslužbenstvo ne vrne na delo.

* **Beograjske Sokolice v avdijenci pri kralju.** Te dni je bila deputacija Sokolic sprejeta v avdijenci pri kralju in mu v imenu beograjskega Sokola čestitala k rojstvu prestolonaslednika.

* **Aretacija urednika beograjske «Republike».** Včeraj je bil v Beogradu aretiran in odveden v sodni zapor dr. Drag. Ikonić, urednik «Republike», in sicer na podlagi razsodbe beograjskega sodišča, ki ga je na podlagi raznih tiskovnih deliktov nedavno obsodil na 19 mesecev zapora.

* **Velik požar v Bosni.** Iz Tuzle poročajo, da se nahajajo državni gozdovi «Poloni» že nekaj dni v plamenu. Mnogo hektarjev gozda je uničenih in požar se širi z neverjetno hitrostjo. Iz Tuzle so odpotovali oddelki vojaštva, ki imajo nalogo sodelovati pri gasitvi ognja.

* **Druga obsodba na tožbo g. Dušana Plavšića.** Dne 10. t. m. se je vršila v Beogradu druga razprava na tožbo bivšega pomočnika finančnega ministra g. Dušana Plavšića. To pot je bil zaradi obrekovanja obsojen urednik «Večernih Novosti» g. Miloje Alimpijević na tri mesece zapora in 1500Din globe. V kratkem se bodo vršile razprave proti urednikom nekaterih zagrebških blokaških listov.

* **Čudna usoda dveh egiptovskih rakev.** V narodnem muzeju v Beogradu sta od 8. t. m. postavljeni 2 egiptovski rakvi, ki sta po zelo čudnih okolnostih prispeli v Beograd. Ko so jih na carini otvorili, našli so v njih veliko množino čokolade, ki je bila na ta način vtihotapljena iz Anglije. Obe rakvi sta prišli zato na javno dražbo. Ker se pa vkljub nizki izklicni ceni 1600 Din ni oglasil niti eden kupec, je carinsko ravnateljstvo poklonilo sarkofaga narodnem muzeju.

* **Klub svobodne ljubezni v Novem Sadu.** Novosadsko časopisje redno poroča o odkritju kakega novega perverznega kluba v Novem Sadu. Te dni so zopet odkrili klub svobodne ljubezni, kar je v celi Vojvodini vzbudilo veliko senzacijo. Ustanovil ga je neki ravnatelj filmskega podjetja v Novem Sadu s pomočjo svoje 17letne hčerke, s katero je živel v divjem zakonu. V klub je s svojimi zvijačami privabil 25 devojk in žen iz najuglednejših novosadskih rodbin in so se dogajale tam neverjetne orgije in perverznosti. Filmski operater pa je posnemal člane in članice kluba v raznih položajih seveda s masko preko oči. Več oseb je bilo aretiranih.

LUCIFER

novi roman „JUTRA“

* **Lepa nagrada.** «Splitske Novine» javljajo, da je glavna carinarnica v Splitu izplačala te dni finančnemu stražniku Popovcu 325.000 Din, ker je zasačil tihotapce, ki so hoteli brez dovoljenja «izvoziti» iz naše države velike količine tuje valute.

* **Kontrola regulacije Save.** Ministrstvo za poljedelstvo je imenovalo strokovno komisijo, ki bo pregledala dela pri regulaciji Save, da tako konstatira, koliko je regulacija v zadnjem času napredovala.

* **Aretirana fašista.** Splitska policija je aretirala 2 fašista, ki sta «incognito» in brez potnih listin dopotovala iz Italije. Pri njih so našli revolverje in fašistovske znake. Izročena sta bila sodniji.

* **Škrlatica se širi v Splitu** zadnji čas v taki meri, da navdaja oblasti in javnost z veliko skrbjo. Zadnje dni je bilo prijavljenih oblastem 11 slučajev. Ako pride teh prijav še več, bo oblast zaprla šole.

* **Bogat ribji lov.** Te dni so splitski ribiči pri ribjem lovu zajeli veliko množico tun, kar je za sedanjo dobo prava redkost. Tune so bile zelo velike in je vsaka riba tehtala nad 100 kg.

* **Ogenj na pokopališču.** Na pravoslavnem pokopališču v Novem Sadu je v četrtek na nepojasnen način izbruhnil požar, ki je v kratkem objel 50 lesenih nagrobnih križev. Požarna bramba je s težavo požar lokalizirala.

* **Razbojniški napad na osebni vlak v Bosni.** V petek zvečer so na progi Višegrad-Sarajevo, v bližini mesteca Medzići, razbojniki položili na železniški tir kamenje. Vlakovodja, Slovenec Ambrožič, je v namenu, da prodre kopico kamenja, vozil z veliko naglico. Njegov načrt se je tudi popolnoma posrečil. Ko so razbojniki to opazili, so pričeli s puškami streljati na vlakovodjo in ga smrtno ranili. Na postaji v Sarajevu je vlakovodja umrl. Razbojnikov je bilo osem in so bili oblečeni v nove orožniške uniforme, eden izmed njih pa je imel italijansko kapo.

* **Zrakoplov ruskih ubežnikov v Novem Sadu.** Zrakoplov, s katerim sta svoj čas ubežala ruska emigranta Lojko in Kočan, se je te dni vrnil s kapetanom Navratilom iz Jassyja v Novi Sad. Kapetan Navratil je preletel 900 km dolgo zračno pot v 7 in pol urah. Naše poslaništvo v Bukareštu je izjavilo kapetanu Navratilu, da je izročitveno postopanje že uvedeno in da bosta oba ruska krivca odgovarjala za svoje dejanje pred našim sodiščem.

* **Samomor mladega tehnika v Ljubljani.** V petek zvečer se je v hotelu Lloyd ustrelil absolvirani tehnik F. S. Policijski zdravnik dr. Avramović je ugotovil, da je krogla prodrla srce in da je bila takojšnja smrt neizogibna. Truplo nesrečnika so prepeljali v mrtvašnico k sv. Krištofu.

* **Za vse, ki prihajajo v Ljubljano po zdravila,** je najpriročnejša nova lekarna Ramor, na Miklošičevi cesti v neposredni bližini glavnega kolodvora. 1319

* **Ia Banačko moko** in emajlirano posodo po znižanih cenah zamorete dobiti edino le pri tvrdki «Fortuna» Bizjak St. in drug, Ljubljana, Krekov trg 7—8, poleg Mestnega doma. 1409

* **Važno za trgovce i industrijalce.** Ako želite tačnu i brzu otpremu Vaše robe preko Bakra, izvolite se obratiti na otpremničku tvrdku «Velocitas», Bakar. 1422

* **Zahtevajte po vseh hotelih,** kavarnah in restavracijah specijalna vina v steklenicah slovite tvrdke **Gjuro Valjak, Grajska klet v Mariboru.** 166

* **Po znanjesti pozna že večina** gospodinj testenine «Pekatete». Odločno zavračajo vsake druge, ker so spoznale, da postrežejo z njimi najbolj svojo družino. 184

* **Higijenična česalnica za dame.** O. Fettich-Frankheim, Ljubljana, Kongresni trg 19. Negovanje las. Ondulacija. Barvanje z L'Oreal Henné. Električna masaža lica. Manikura. Izvršuje vsa lasna dela. Kupuje odpadene in odrezane lase po najvišji dnevni ceni. Parfumerija.

* **«Ito»-pasta** za zobe beli zobe, daje jim krasen blišč, odstranjuje neugoden duh iz ust. Dobiva se povsod. 157

* **Za patentirani ogrevalni aparat «Toplodar»,** ki je velike važnosti za vsako družino, je prevzela glavno zastopstvo tvrdka «Jugometalija» v Kolodvorski ulici 18. Z ozirom na bližajočo se zimo in številna naročila priporočamo vsakomur, da si ga pravočasno nabavi. Več glej današnji inserat. 4897

VPRAŠANJE KROMPIRJEVEGA IZVOZA.

Kakor se čujejo povsod glasovi, bo krompir letos v naši državi izredno dobro rodil. Zlasti mnogo ga bo imela Slovenija, katere krompir ima že svoj dober sloves. Za časa stare Avstrije je bil na Gornještajerskem in še dalje posebno čislan naš spodnještajerski krompir.

Radi dobre letine nastaja vprašanje, kam bomo izvozili letos nadprodukcijo, ker doslej še nimamo večjih interesentov za naš krompir. Italija, ki bi prišla najprej v poštev kot odjemalka našega krompirja, je zabranila uvoz krompirja iz Jugoslavije pod pretvezo, da se z njim prenašajo kužne bolezni, ki, so baje razširjene v naši državi. Nedavno se je sprožilo vprašanje, da bi se dovolila vsaj preskrba Julijske Krajine z našim krompirjem, ker je to ozemlje že pred vojno dobivalo slovenski krompir. Italija pa ne kaže v tem pogledu nikakega popuščanja. Kakor je znano, je tudi že prejšnja leta zabranjevala uvoz našega krompirja, dasiravno ga vsako leto uvaža. Vrhu tega pa dela Italija še velike sitnosti pri našem tranzitu, za katerega zahteva posebno dovoljenje.

Ker izgledov za izvoz v Italijo zaenkrat ni, iščejo mnogi naši interesenti zvez s Francijo, Španijo, Severno Afriko in z Avstrijo. Tudi naša vlada mora že sedaj misliti na to, kako spraviti višek krompirja na zunanje trge. Dobro voljo za to je vlada že pokazala s tem, da je odpravila izvozno carino na krompir, ki pri letošnji izvrstni letini ni več potrebna, temveč bi bila zelo škodljiva.

Krompir se sicer dobro drži do okoli maja, toda kmečko prebivalstvo nima prostora ali vsaj ne primernega, da bi moglo s krompirjem čakati. Naša vlada naj skuša doseči, da Italija ukine zabrano uvoza jugoslovanskega krompirja, ali da se vsaj dovoli uvoz v Julijsko Krajino, ki je na naš krompir navajena. To bi še morda dalo doseči, ker imamo s tem, da je naša država važna odjemalka italijanskih industrijskih izdelkov, krepko orožje v rokah.

VREME.

Pretekli teden smo imeli najlepšo, najprijetnejšo jesen, kakor si jo moremo želeti. Mirno, toplo, povečini jasno vreme. Naklonil ga nam je visok zračni tlak, ki se je bil raztegnil od Azorov preko južne Evrope in preko Anglije, Francije ter srednje Evrope proti vzhodu. Kakor pri nas sta imeli lepo solnčno vreme južni dve tretjini Evrope; le skrajni sever je ostal mrk in deževen, le tam so vladale depresije. Temperatura se je pri nas dvignila jako visoko, do 25° C, na jugu in jugozapadu od nas seveda še višje. Bil je to zadnji pozdrav poletja.

Koncem tedna se je vremenska situacija bistveno poslabšala. Že sredi tedna se je pojavila pri Irski velika depresija, dospevša s severnega Atlantskega oceana; v zadnjih dneh se je precej hitro pomaknila proti vzhodu, in se hkrati poglobila in razširila, kar smo mogli lepo opazovati v padanju barometra in vlažni jugozapadni struji, ki je prevladala v ozračju pri nas v noči od četrtka na petek. Pojavilo se je živahno nevihtno razpoloženje, ki pri nas sicer ni izpročilo neviht, pač pa severneje, osobito v Alpah. Zmagovita depresija je potisnila visoki tlak proti jugu in zagospodovala v soboto nad nami z dežjem, vlago in hladom. Tako gospostvo v jesenskem času navadno ne mine prehitro, zlasti ako se razvije še lokalna depresija nad Adrijo, kar se od septembra dalje često dogaja.

Tedenski borzni pregled

Zagreb, 15. septembra.

Ta teden je bil švicarski frank precej slab in so bile zato devize v Curihu trajno čvrste. Notica dinarja v Curihu se je dvigala obenem z ostalimi, narasla pa je tudi na Dunaju, New-Yorku in ostalih zunanjih tržiščih. Zanimiva je čvrstoča dinarje glede na naše neugodne zunanjepolitične prilike. Podoba je, da v inozemstvu še vedno delujejo ugodne številke izvozničarskega kongresa. Tudi odpor finančnega ministra proti inflaciji, ki sicer vstvarja težko denarno krizo, ima to povoljno posledico, da dviga kupno silo dinarja in vede s tem do porasta naše valute v inozemstvu.

Porast dinarja do 1.08 v New-Yorku je povzročilo padanje deviz pri nas, ki je prekoračilo paritetno ta porast, tako da je moglo včeraj priti v Zagrebu do porasta deviz, ne da bi moral zato dinar v inozemstvu pasti.

Promet na borzi je bil spočetka tedna pri obilici majhen radi rezerviranosti kupcev. Kupovati se je pričelo v večjih količinah zadnje dni v tednu, ko je pričelo prihajati vedno manj izvozniškega blaga na tržišče. Narodna banka je v četrtek s uspehom intervenirala, v petek pa ji je manjkalo sredstev in so devizni tečaji poskočili, zlasti deviza Dunaj, za katero Narodna banka še vedno nima naročila, da dela tudi z njo.

Povprečno nazadovanje deviz ta teden znaša okrog 1 odstot., to je toliko, koliko znaša porast dinarja na stabilnih tržiščih v New-Yorku in na Dunaju.

Na efektnem tržišču je bila tendenca nestalna, enkrat čvrsta, enkrat slaba. Ravnala se je po položaju na zunanjih tržiščih, zlasti po Dunaju. Promet je bil majhen in se je šele včeraj povečal. V splošnem pa so efektni tečaji proti predhodnemu tednu slabši.

Današnji prosti promet je bil v devizah prilično majhen radi vzdržljivosti kupcev, ki vidijo čvrstočo dinarja na zunanjih tržiščih. Tečaji so bili nastopni: Dunaj zaključki 0.13175 do 0.132, Berlin blago 0.00015, Budimpešta blago 0.52, Italija (mednarodno zelo čvrsta) denar 412 brez blaga, London 424 do 425, New-York 93 do 93.5, Pariz 542, Praga blago 282, Švica blago 1667.5.

Veletrgovina z železnino

PINTER & LENARD

Maribor

Aleksandrova c. 32-34

rabi perfektno

korespondentinjo

samostojno moč, znožno slovenskega in nemškega jezika, strojepisja in stenografije. — Prednost imajo one, ki so že v enakih podjetjih bile zaposljene. 4889

Tisk Delniške tiskarne. d. d. v Ljubljani. Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra». Odgovorni urednik Fr. Brozović.

Mali oglasi

Plačanje z državnim davkom na inserate vred do 20 besedi Din 6·—, vsaka nadaljnja beseda 60 par več. — Plača se vedno naprej (lahko tudi v znamkah). Na vprašanja odgovarja uprava le, ako je vprašanju priložena znamka za odgovor ter manipulacijska pristojbina (1 Din).

Službe (dobe)

Trgovskega pomočnika

spretnega prodajalca in dobrega aranžerja izložb, potrebuje manufakturno - galanterijska trgovina Borisa Antonića, Šabac, Srbija. Mesto je stalno in se nastopi lahko takoj. Javiti se je pismeno. 10144

Čevljarski pomočnik

se sprejme v Mariboru, Židovska ulica 2. 10134

Polirja

spretnega in verziranega v vseh visokih stavbah, išče nujno stavbno podjetje ing. dr. Miroslava Kasal-a. 10068

Trgovski potnik

za Bosno, Hercegovino, Dalmacijo in Črno goro, se išče za tvornico. Ponudbe je poslati pod „Dobri pogoji" na upravo „Jutra". — Upeljani potniki z dobrimi spričevali imajo prednost. 10067

Kuharica

za možnate jedi, se takoj sprejme. — Naslov pove uprava „Jutra". 10050

Služkinjo

ali kuharico za gostilno na deželi, mirno, čisto, za lahko hišno delo, sprejmem. Kuha za 3 osebe, plača dobra. — Naslov pove uprava „Jutra". 10028

Dva vajenca

za ključavničarsko obrt, se takoj sprejmeta. I. Slanovic, ključavničarstvo, Šelenburgova ulica št. 6. 9912

Vajenec za pek. obrt

ne pod 14 let, se išče. Učna pogodba po dogovoru. Istotam je naprodaj zapravljivček na vzmetih po nizki ceni Naslov pove uprava „Jutra". 10132

Šest slikarskih

in pleskarskih pomočnikov, se sprejme takoj. Stojan Holobar, slikar v Celju, Kralja Petra cesta št. 10. 10200

Sprejme se

kreznega in poštenega delovodja, nekaj dobrih mehanikov za dvokolesa in šivalne stroje ter nekaj stavbenih ključavničarjev. — Tribuna, Karlovška cesta št. 4. 10222

Kuharica

se išče za izven Ljubljane. — Ponudbe je poslati na upravo „Jutra" pod „Malo dela". 10249

Gospodična k otrokom

se išče za dobro hišo, s perfektnim znanjem francoščine, italijanščine ali nemščine, muzikalična, popolnoma izurjena v klavirju, ki bo imela tudi pomagati v gospodinjstvu. Smatrala se bo kot član družine. Plača dobra. Nastop takoj. Ponudbe s fotografijo in spričevali je poslati na: „Nadšumarija Tompojevci — kod Vukovara — Srem." 10262

Kuharica

popolnoma vešča, se išče za boljšo hišo proti dobri plači. Ponudbe s fotografijo je poslati na „Nadšumarija Tompojevci — kod Vukovara — Srem." 12265

Službe (iščejo)

Delo na dom

išče železniški uradnik. — Ponudbe pod „Delo na dom" na upravo „Jutra". 10139

Prodajalka

vešča mešane stroke, želi premeniti sedanje mesto takoj. Gre v mesto ali na deželo. — Cenjene ponudbe na upravo „Jutra" pod „Dobra moč". 10106

Gospod

vešč franc. in nemške trgovske korespondence popolnoma, italijanščine deloma, išče primerne službe 2—3 popoldanske ure. Naslov pove uprava „Jutra". 10048

Učiteljica

se priporoča za instrukcije za ljudsko in meščansko šolo in nemški jezik. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Učiteljica". 10037

Služkinja

pridna in poštena, želi spremeniti službo k dobri družini, najraje v Kranj ali Ljubljano. Zna tudi malo kuhati. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Služkinja". 10177

Prodajalka

z mnogoletno prakso, popolnoma samostojna v prodaji, se išče za trgovino z luksuznim blagom. Nastop takoj ali meseca oktobra. Reflektira se samo na prvovrstno moč. — Naslov pove uprava „Jutra". 9956

Čevljarski prirezovalec

zgornjih delov, želi premeniti službo tukaj v Sloveniji, najrajše pa v Beogradu ali okolici. Naslov pove uprava „Jutra". 10172

Trgovski pomočnik

starejša dobra moč, trezen in pošten, želi vstopiti v mešano trgovino v mestu ali na deželi, ozir. kot vodja kake podružnice. Ponudbe pod šifro „Trezen in pošten" na upr. „Jutra". 10210

Dekle

iz boljše hiše, želi mesta kot pomoč gospodinji. Vajena je gospodinjstva. Naslov pove uprava „Jutra" pod „Dekle 20". 10108

Službo spremeniti

želi gospodična z prakso v vseh pisarniških poslih. — Ponudbe pod „Samostojna" na upravo „Jutra". 9910

Kontoristinja

ki je dosedaj službovala pri nekem malem trgovskem podjetju, kot samostojna knjigovodkinja in korespondentka, vešča slovenskega in nemškega jezika ter stenografije, želi premeniti službo. Najraje gre v Maribor ali Ljubljano. — Naslov pove uprava „Jutra" pod šifro „Vestna". 10186

Absolvent

dvorazr. drž. trgov. šole z odličnimi spričevali, išče mesto praktikanta v večji trgovini s špecerijskim blagom, po možnosti v Mariboru. — Naslov pove uprava „Jutra". 10179

Stenografijo, nemščino

poučuje gospodična. Cenjene ponudbe na upravo „Jutra" pod „Stenografija". 10220

Bivši drž. poduradnik

28 let star, išče primerne službe v kakem večjem podjetju. Vešč je slovenščine, nemščine, deloma srbohrv. in cirilice. Proučeval svoj čas tudi enostavno knjigovodstvo. Nastopi takoj. Cenjene ponudbe se prosi vposlati pod „Služba" na Aloma Company, anonimna družba v Ljubljani.

Kontorska moč

prvovrstna, vešč več jezikov, knjigovodstva, strojepisja ter dober korespondent in organizator, želi takoj spremeniti svoje dosedanje mesto. — Cenjene ponudbe se prosi na upravo „Jutra" pod „Prvovrstna moč". 10229

Knjigovodkinja

samostojna moč, z večletno prakso pri večjem lesnem podjetju, želi premeniti mesto. Reflektira se le na samostojno vodstvo kake lesne industrije, najraje na deželi. Naslov pove uprava „Jutra". 10142

Kontorska moč

prvovrstna, (vodja pisarne in poslovodja) vešč več jezikov (slov., nem., ital. in srb.), knjigovodstva, strojepisja, stenografije, dober korespondent in organizator, išče primernega mesta. Cenjene ponudbe se prosi na upravo „Jutra" pod „Prvovrstna moč". 9835

Ekonom

dovršil Kmetijsko šolo v Mariboru, že z dveletno prakso, vešč slovenskega, nemškega in hrvatskega jezika, išče primerne službe na kakem večjem posestvu. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Dober ekonom". 10197

Prodam

Več motorčkov

za montirati za navadna kolesa ter tudi kompletni mali motorčki raznih tovaren, se proda po nizki ceni. Ljubljana, Karlovška cesta štev. 4. 180

Pisalne mize

praktično izdelane, so naprodaj v Celju, Gosposka ulica št. 9, mizarstvo Bec. 10131

8 vagonov suhih drv

bukovih, klanih, brez okroglic, prodam. Franko vagon št. Janš, Dol. Dobava takoj. Martin Slapšak, Krmelj, Dolenjsko. 10120

Nova, lepa spalnica

za eno osebo, iz jesenovega lesa (masivna), z dvema la šimnicama, se radi pomanjkanja prostora zelo ugodno proda. Interesenti naj sporočijo svoj naslov na upr. „Jutra" pod „Lepa spalnica". 10112

Elektromotor

skoraj nov, istosmenski tok, 220 V. Nap. 21 Amp. 5 P. s., se proda. Zraven je 80 m žice ter monterske potrebščine. Ogleda se pri G. Bolte, Igriška ulica 11. 10079

Ugodna prilika!

Proda se v bližini Celja 500 klafter bukovih drv po zelo nizki ceni, blizu železnice, za posekati. Istotam se prodasta dva konja, 4 težki vozovi, in konjska oprema. Naslov pove uprava „Jutra". 9999

Nujno se proda:

Nova amerikanska pisalna miza, velika za banke, železna velika blagajna (Wertheimer), popolnoma v redu pisalni stroj „Ideal C" ter gozd za izsekati v izmeri od 3 in tri četrt orala, eventuelno z zemljo vred, vse to po jako nizki ceni. Osebno ali pismeno se zglasiti na naslov, kateri se izve v upravi „Jutra". 9958

Lončene peči

ca 80 komadov, razne velikosti, dobro ohranjene, se ceno naprodaj. Hotel „Slon" v Ljubljani.

Suhih gob

večjo množino prodam takoj, pozneje ježice (Knopper). — — V komisijsko prodajo vzamem zimsko manufakture in usnje. Cenj. ponudbe prosim na upravo „Jutra" pod šifro „Trajna kupčija". 9817

Stroj za strešno opeko

iz cementa (Folz), prvovrstem, nerabljen, 250 modelov in z vsemi pritiklinami, se proda za 11.000 Din. — Ponudbe pod „Stroj" na podružnico „Jutra", Maribor. 9718

Otroška postelica,

dobro ohranjena, bela pleskana, se proda. — Naslov pove uprava „Jutra". 9446

Prodam

ca 1200 kg na 27 mm rezanega črešnovega in hruškovega lesa. Ogleda se na žagi „Lesne trgovske d. z. o. z. Draga" v Ljubljani, Jeranova ulica 15. 10173

Konfekcijonarji Krojači!

Prodam stojala za obešanje oblek, oprsja in cele pupe otroške in moške ter druge v to stroko spadajoče predmete za izložbe, prodajalne in delavnica. — Naslov pove uprava „Jutra". 10195

Novi črni čevlji

št. 36, zivi, iz antilope št. 37, zimski plašč in boa, se proda Naslov pove uprava „Jutra". 10212

Puch-motor

2 in pol HP in pomožni motorji različnih znamk, so po nizki ceni naprodaj. Tribuna F. B. L., Ljubljana, Karlovška cesta št. 4. 10221

Šivalni stroj

ženski in moški, dobro ohranjen, znamka „Gritzner", se proda po zelo znižani ceni. Josip Došler, kovač, Podplat. 10174

Zimska obleka

popolnoma nova, še ne nošena in suknja črne barve, se po ugodni ceni proda. — Naslov pove uprava „Jutra". 10185

Par lepih novih čevljev

(ženskih) št. 37, se proda. — Polzve se v Bohoričevi ulici št. 3, dvorišče. 10190

Kočija

v popolnoma dobrem stanju s premičnim bokom in usnjeno streho, se radi pomanjkanja prostora poceni proda. Istotam dva dobra jahalna sedla, oba za 4000 kron. — Tržaška cesta 8. 10257

Kupim

Polhove kože

in vse druge kože divjačine, kupuje skozi vse leto trgovina usnja D. Zdravič, Ljubljana, Sv. Florijana ulica 9. 175

Dobro ohranjena stroja

škarje za lepenke (Deckelschäre) in stroj za šivanje z žico (Drathheftmaschine), kupim. Ponudbe pod „Dobro ohranjen" na upravo „Jutra" 10161

Suhe gobe

plačuje najbolje
M. Geršak & Komp.
Ljubljana, Kongresni trg 10.

Ročni plato-voziček

dobro ohranjen, kupimo ali zamenjamo proti enovprežni peresni diri. — Ponudbe pod „Plato" na upravo „Jutra". 10196

Hlode kupim

jelove ali smrekove, 4—8 m dolge, najrajše na južni in dolenjski železnici. Ponudbe z navedbo najnižje cene za m³ franko vagon, na upravo „Jutra". 10066

Fotografski aparat

10 × 15, brez objektiva, kupim. Ponudbe z navedbo cene pod „Fotografija" na upravo „Jutra". 10136

Bukovo oglje

lepo blago, ter bukova in hrastova suha drva, kakor tudi kostanjev les, kupuje stalno ter prosi obvezne ponudbe Rudolf Dergan, trgovec, Laško. 10215

Kmet. pridelki

Belega krompirja

lepega, večjo množino prodam po Din 1·25 za kg. — Pačnik, Višnja gora, Dolenjsko. 10022

Krompir.

Imam lepega zbranega krompirja okoli 5000 kg za prodati. Cena po dogovoru. — Pismene ponudbe na upravo „Jutra" pod „Lep krompir". 10198

Vino

se postavi na kolodvor Mestinje, liter po 26 kron. Na željo poskušnja na razpolago Naslov pove uprava „Jutra". 10214

28 hl vina

eventuelno samo polovico, izbranega štajerskega, se vsled preselitve po zelo ugodni ceni proda. Več pove upravništvo „Jutra". 10213

Nepremičnine

Hiša

Proda se enodružinska hiša na prijetnem kraju v Ljubljani. — Naslov pove uprava „Jutra". 10166

Trgovsko hišo

v trgu ali večji vasi blizu cerkve, na prometnem kraju, kupim. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Trgovska hiša". 10053

Stavbena parcela

666 m² ob Celovški cesti v Zgornjo Šiško, se radi družinskih razmer poceni proda. Natančna pojasnila se dobe dne 16. septembra v gostilni pri Kosu, Zg. Šiška. 10059

Mala hiša

(vila) obstoječa iz 2 sob in pritiklin ter vrtom, se kupi. Ponudbe pod šifro „September 1923" na upravništvo „Jutra" 10035

Hiša — vila

v izvrstnem stanju, ima obširno dvorišče ter bi bila pripravna za kako industrijo, se proda po zelo nizki ceni. Je predvojno zidana, ob Tržaški cesti, blizu tobačne tovarne, obsega 8 stanovanj. — Cena 800.000 Din. — Naslov pove uprava „Jutra". 9892

Hišo kupim takoj

bodisi v vasi, trgu ali v mestu, trgovsko - gostilniško, ali privatno. Ponudbe prosim pod „Dober kupec" na upr. „Jutra". 9856

Proda se

v Sloveniji in na Hrvatskem: *Hotel* z mesnico, ledenico itd. 2,500.000 Din. *Hotel* s kavarno, mesnico, umetno ledenico, pripravo za sladoled, 14 sob z inventarjem na železniškem križišču, 2,125.000 Din. *Gostilna*, mesnica, ledenica, stroji za klobase, 1,025.000 Din. *Gostilna*, 24 sob, 500.000 Din. *Gostilna*, mesnica, ledenica, 300.000 D. *Restavracija* na kolodvoru, 180.000 Din. *Pekarija*, 8 oralov zemlje, 200.000 Din. *Mlini, žage*, stalna vodna moč, 300.000, 500.000, 800.000 Din. *Trgovske hiše*, 100.000, 300.000, 1 milijon, 3 milijone Din. *Hiša* v Ponikvi za obrt, 20.000 Din. *Gozd*, 100 ha, trdi in mehki les za industrijo, 50.000 m³. Delnice 62 in drugi dobri pogoji vse lesnega industr. podjetja, se prodajo ali zamenjajo za posestvo ali hišo. *Vinogradi* v Ljutomerškem in ptujskem okraju 50.000 do 3,000.000 Din. *Dieselmotor* 50 PH, 150 tisoč Din., lokomobila 20 HP 30.000 Din, benzinmotore 10 do 25.000 Din. *Čebelnjak*, novi, umetni s 36 panji 10 tisoč Din. *Prodajam*, zamenjam grajščine, tovarne, posestva, vile itd. v tu- in v inozemstvu. — *Realitetna pisarna „Slivar", Ljutomer, Stari trg 47.* 9852

Realitetna pisarna

Arzenšek & Comp., d. z. o. z. Celje, Kralja Petra cesta 22 ima naprodaj: hiše, vile, graščine, gostilne, trgovine, vsakovrstna kmetijska posestva, gozdna in veleposestva, žage, mline itd. 9123

Stanovanjska hiša

blizu Ljubljane, zelo pripravna za pleskarja ali peka, je naprodaj. Ponudbe pod šifro „Pleskar-pek" na upravništvo „Jutra". 10209

Lepa hiša

in nekaj vrta tik Glavnega trga v Novem mestu, se proda iz proste roke. — Naslov pove uprava „Jutra". 10.35

Hišo kupim.

Ponudbe s navedbo cene na upravo „Jutra" pod šifro „Denar takoj". 10239

Lepa hiša

z stanovanjem, svinjski hlevi, 2 vrta brajde, na glavni cesti poleg cerkve, za trgovino pripravna, 5 minut od Maribora, se proda. Naslov: Dr. Krekova št. 34, Studence, Maribor. 9678

Amerikanci, pozor!

Radi preselitve se proda hiša v sredini Ljubljane za 2500 dolarjev. Stanovanje in lepa suha klet takoj na razpolago. Pismene ponudbe na upravo „Jutra" pod „Radi selitve". 10031

Opremljena vila

5 sob s pritiklinami, elektr. razsvetljavo, s sočivnim in cvetličnim vrtom v okolici Ljubljane, se odda v najem s 1. oktobrom 1923. Naslov pove uprava „Jutra". 10171

Stanovanja

Na dobro domačo hrano

se sprejmejo 3 osebe, istotam se sprejme mlajši(a) dijak(inja) v oskrbo čez dan. Naslov pove uprava „Jutra" 10127

Mesečno sobo

opremljeno ali prazno, išče za takoj mlad zakonski par. Ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Opremljena soba". 9991

2 sobi

vsaka s posebnim vhodom, opremljeni, elektrika, se odstopi proti nagradi, v novi vili v I. nadstr. Kje, pove uprava „Jutra". 10188

Dijak

dobi popolno oskrbo v bližini srednje tehniške šole. Naslov pove uprava „Jutra". 10170

Mesečno sobo

opremljeno, išče mlad gospod s 1. oktobrom. Gre tudi kot sostanovalec. — Ponudbe na upravništvo „Jutra" pod šifro „Soba". 10230

Soba

popolnoma separirana, s vso oskrbo, se odda takoj boljšemu gospodu pri samostojni dami. — Naslov pove uprava „Jutra". 10248

Dijak

se sprejme na stanovanje in hrano. Naslov pove uprava „Jutra". 10258

Stanovanje

obstoječe iz sobe, kabineta, kuhinje in pritiklin, pripravno za pisarno, v sredini mesta, se zamenja z večjim, tudi na periferiji mesta. Ponudbe pod „Zamenjava" na upravo „Jutra". 10191

Stanovanje

3 sobe, kuhinja in pritikline v sredini mesta, se zamenja za manjše. — Pojasnila daje Realitetna pisarna, Ljubljana, Poljanska cesta št. 12. 10203

Dve sobi

s predsobo, za pisarno v mestu, se takoj ugodno odda. Izve se v Realitetni pisarni, Ljubljana, Poljanska cesta 12 10204

Na stanovanje in hrano

se sprejme boljšega gospoda ali dijaka (srednješolca) pri boljši družini. — Kje, pove uprava „Jutra". 10192

Soba s hrano

in električno lučjo, se odda dvema visokošolcema v bližini univerze in tehnike. — Naslov pove uprava „Jutra" 10259

Lokali

Trgovski lokal

za trgovino z mešanim blagom, se odda. Pogoj: Štetno plačilo ne visoke najemnine. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „D 60.000". 10158

Trgovina s papirjem

z galanterijo, dobro idoča, ali primeren lokal, se išče. Ponudbe pod „Dobro mesto 10148" na upravo „Jutra". 10148

Skladišče

primerno za moko in ostale deželne pridelke v bližini glavnega (južnega) kolodvora, se išče. Ponudbe na naslov: Mirko Stefanovič, Gorupova ulica 3, II. nadstr. 10096

Lokal

v Sp. Šiški se odda. Naslov pove upr. „Jutra" pod šifro „Lokal v Sp. Šiški". 10047

Dobroidoča gostilna

v Ljubljani z vsem inventarjem, se odda v najem tistemu, ki plača najemnino za par let naprej. Več v Realitetni pisarni, Ljubljana, Poljanska cesta 12. 10224

Pekarija v najem

se išče za takoj ali pozneje v manjšem mestu ali na deželi. Ponudbe pod „Pekarija" na Aloma Company v Ljubljani. 10227

Pekarijo

z dnevnim prometom 5—8000 kron, kupim. — Ponudbe pod šifro „Gotov denar" na upr. „Jutra". 10181

Trgovina

z mešanim blagom, dobroidoča na deželi, se proda. — Potreben kapital takoj 50000 Din. Ponudbe na upravništvo „Jutra" pod šifro „Trgovec" 10202

Živali

Lovski pes

(Fermač) 17 mesecev star, se proda. Ogleda se na Dunajski cesti št. 31, pisarna „Rayal Mayl". 9866

Psi jazbečarji

pristne pasme, od dipl. psice, 6 tednov stari, se naprodaj. Naslov pove uprava „Jutra". 10194

Kapital

Družabnika

z manjšim obratnim lokalom za izdelovanje brezkonkurenčnega predmeta živilske stroke, se išče. Stroji že nabavljeni. — Ponudbe pod „Nad 100 odst. dobička" na upravo „Jutra". 10026

Amerikanci, pozor!

Kdo posodi dobro situiranemu trgovcu na sigurno mesto, na prvo vknjižbo posestva 150.000 Din proti visokim obrestim. — Sprejme se tudi brez soudeležbe družabnik ali da dam posojilteju krasno stanovanje. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Varno naloženo". 9972

Razno

Poglejte si

zalogo stekla in kuhinjskih stvari, kaj vse se pri Vicelnu dobi. Cene nizke, postrežba točna. Maribor, Glavni trg 5. 191

PREVMATIKO
VSEH ZNAMK ZA
AVTOMOBILE
IN KOLESA
J. GOREC
LJUBLJANA
PALAČA LJ. KRED. BK.

Deček

star poldrugi mesec, se da za svojega k dobrosrčni družini. — Dopise na upravo „Jutra" pod „Deček". 10165

Založnike išče

izstopivši državni nameščenec, bivši trgovski sotrudnik, ki otvori v lastni hiši na deželi in prometnem kraju trgovino z mešanim blagom. Le zmožne veletrgovine naj se zglase. Ponudbe pod šifro „Trgovec" na upravo „Jutra" 10062

Ženitve

Dobrosrčen gospod

z dobičkanosnim podjetjem, želi znanja s starejšo gospodično ali vdovo v svrho ženitve. Z dečcle imajo prednost! Ponudbe, če mogoče s sliko pod „Prijetno življenje" na upravo „Jutra". 10176

Mlad obrtnik

samostojen, želi znanja v svrho ženitve z gospodično do 24 let, ki bi posedovala nekaj premoženja, v svrho skupnega nakupa večjega obrata. — Ponudbe pod šifro „Sloga" na upravo „Jutra". 10183

27letni

dostojni mladenič, nervno bolan, s poznejšim podedovanjem, se želi seznaniti s dostojnim revnim dekletom ali vdovo, v svrho poznejše ženitve. Ponudbe pod „Dostojen" na upravništvo „Jutra". 10184

Mladi

Dopisovanje

Iščem v Ameriki

prijatelja Petra Muca. — Komur je kaj znano o njem, naj mi blagovoli sporočiti na naslov: Franc Ahačič, strojni mojster, gozdar. urad barona Borna pri Trižiču 54. 10153

Prost sedež

izobraženi, lepi devojki, ki bi preskrbovala gledališke vstopnice gospodu z dežele. Naslov in sliko na upravo „Jutra" pod „Zimski večeri". 10104

Seznaniti se želi

gospod z gospodično, majhne, drobne postave ter priprostega stanu. — Ponudbe na upr. „Jutra" pod „Sreča 350" do 20. septembra. Tajnost zajamčena. 10101

Iščem damo (gospoda)

ki bi imela veselje do daljšega potovanja po Nemčiji (julij 1924). Ponudbe s polnim naslovom pod „Duševno sorodstvo 35" na upravništvo „Jutra". 9948

Kdo

bi si hotel dopisovati z Ruško in Nušo? Dopisi na upravo „Jutra" pod šifro „Mladost" 10175

Dva mlada gospoda

neomadeževane preteklosti in dobro situirana, želita takojšnjega znanja vsled pomanjkanja časa, z 2 boljšima trg. izobraženima gospodičnama, tudi vdove brez otrok niso izključene (od 18 do 30 let), s kapitalom vsled samostojnega obrata! — Le resne ponudbe s sliko poslati pod šifro „Veter-Burja" na upravo „Jutra". — Tajnost častna stvar! 10225

Al..!

Nestrpno pričakujem, toda zaman. Nisem verjela, da si tako neusmiljen. Koliko časa me hočeš še mučiti? Usmili se me! 10180

Razvedrila

v prijetni družbi kake gospodične ali družine, išče ob nedeljskih popoldnevih in večerih izobražena gospodična srednjih let. — Protiusluga z brezplačnim poučevanjem klavirja ali nemščine. Ponudbe pod šifro „Slučaj" na upravo „Jutra". 10211

Rabljene britvice

Gillete, Mem itd. se sprejmajo v elektr. brušenje. parfumerija Uran, Mestni t. št. 11. — Zunanja naro... hitro in točno. 88...

Zastavice, zalepke

za srečolov in šaljivo po... priporoča M. Tičar, Ljublj... sv. ...

Vsaka mati

ki hoče imeti zdrave in mo... ne otroke pripravlja le sla... no kavo znamke „Trigla... Zavrnite vsak drug izdel... ki se Vam vsiljuje. 89...

Mizarska dela

stavbena in pohištvena spre... memo. V zalogi se dobi ve... no pohištvo. Kredence 190... cele omare 1800. Dobiva... vsake vrste blago po najni... jih cenah. Štrukelj in Zupa... čič, Sp. Šiška, Planinska ... št. 168. 101...

Starostna preskrba

Proti pologu večjega zneska ki se bo sporazumno uge... vil, dobi oseba popolno hr... no, obleko in stanovanje ... smrti, pri pošteni družini, ... uro od Maribora v Slovenskih goricah. Ponudbe na podru... nico „Jutra" v Mariboru p... „Kmetovalec". 101...

Opremo

za neveste izdeluje točno ... solidno novo otvorjena izdel... lovalnica perila P. Jančig... Resljeva cesta 29, I. nadst... levo. 102...

Izgubljeno

Zlata zapestnica

(verižica), se je dne 9. se... izgubila. Ker je bila dotič... osebi drag spomin, se pro... da jo najditelj blagovoli o... dati proti nagradi v upra... „Jutra". 102...

Prireditve

Živi šah.

Prireditev žive šahovske ig... v Mlad. domu na Kodeljeve... se vrši ob vsakem vreme... V slučaju dežja v dvora...

Kino

Kino Udmat.

Ne zabite si ogledati junaš... slavnega Macista danes v... dejo dne 16. sept. ob 8. ... čer ob vsakem vremenu. ... ponedeljek 17., torek 18. ... sredo 19. sept. „Divote be... ga sveta". Največji posne... zimskega športa v filmu.

Knjige za mladino:

Fr. Milčinski:
Zgodba kraljeviča Marka. Vez. Din 18·—, po pošti Din 1·50 več.

J. Šorli:
Čirimurci. Povest s slikami. Broš. Din 20·—, vez. Din 25·—, po pošti Din 1·50 več.

Fr. Milčinski:
Tolovaj Mataj. Pravljica s slikami. II. natis. Cena broš. Din 18·—, vez. Din 25·—, po pošti Din 1·50 več.

J. Šorli:
Bob in Tedi. Dva neugnanca. Povest s slikami. Broš. Din 12·—, vez. Din 18·—, po pošti Din 1·25 več.

J. Waschtetova:
Pravljice. Z večbarvnimi slikami. Vez. Din 22·—, po pošti Din 1·25 več.

Čika Jova:
Pisani oblaki. Vez. Din 14·—, po pošti Din 1·25 več.

Čika Jova:
Kalamandarija. Vez. Din 12·—, po pošti Din 1·— več.

Vse te knjige se naročajo pri

Tiskovni zadrugi v Ljubljani,
Prešernova ulica štev. 54.

4896

Zahvala.

Vsem, ki so tolažili najinega dragega očeta v težki bolezni in ga spremili na njegovi zadnji poti, izrekata srčno zahvalo

žalujoča sinova:

Dr. Vladimir Travner
Dr. Leo Travner.

Ljubljana - Spodnja Šiška, dne 15. septembra 1923.